

L'ESTREL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XIII. NÚMERO 299

15 DE SETEMBRE DE 1994

PREU: 200 PTS

ENQUESTA

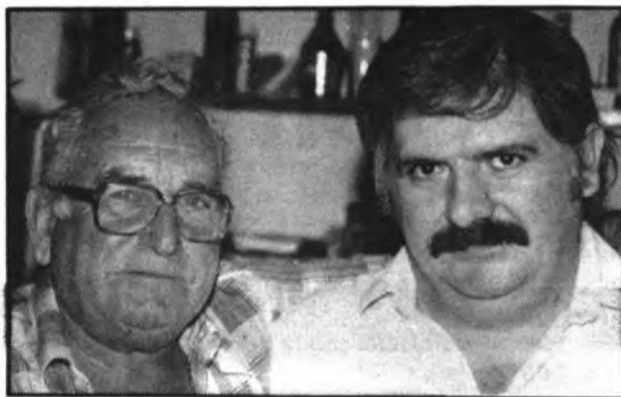
Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. És just, això? Que ens estimen gaire, aquests que comanden? Que no hauríem de votar partits mallorquins que ens defensin i defensin les nostres coses?

Teresa Carbó (Port de Sóller). No és just! Aquests que comanden són espanyols i defensen Espanya. Hem de votar partits mallorquins que defensin Mallorca.

Antònia Umbert (Port de Sóller). No és just. Aquests que comanden no ens estimen. Hem de votar partits mallorquins.

Pere Berga - Pipa Deià (Sa Fàbrica). Això està mal fet. Aquests del PSOE que comanden no ens estimen gens als mallorquins. Hem de votar el PP que és un bon partit.

Tomeu Sampol (Tapisser). No és just. Aquest del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar ERC, PSM o UM i canviar el Govern.

Pere Bernat (Adroguer). No és just. Aquest que comanden no ens estimen. Hem de votar partits mallorquins.

Magdalena Villa (can Madó). No és just. Aquests del PP i del PSOE no estimen els mallorquins. Hem de votar PSM o UM.

Antoni Villa (bar Sa Mata). Això no és just. Aquests del PP no ens estimen. Hem de votar UM, el partit dels mallorquins.

Catalina Deià (Sabateria). No és just. Aquests que comanden no ens estimen. Hem de votar partits mallorquins.

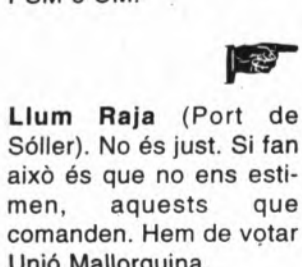
Jaume Aulí (can Gener). Injust. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar PSM.

Catalina Ensenyat (Botiguera). No és just. Aquests del PP i del PSOE que comanden no ens estimen. Hem de votar partits mallorquins.

Guillem Gual (Fornalutx). No és just. Aquests del PP i del PSOE no mos estimen. Hem de votar PSM o UM.

Llum Raja (Port de Sóller). No és just. Si fan això és que no ens estimen, aquests que comanden. Hem de votar Unió Mallorquina.

Lluç Morell (Fornalutx). No és just. Aquests del PP i del PSOE són nacionalistes d'Espanya i no estimen als mallorquins. Hem de votar partits mallorquins que defensin Mallorca.

Maria Jaume (Auxiliar apotecaria). No, no és just. No mos deuen estimar gaire aquests que comanden. Hem de votar UM o PSM, partits que estimen Mallorca.

Francesc Horrach (es fuster de Deià). Mal fet! Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar PSM o UM.

Joan Pastor (Basaresport). Cada poble ha de tenir la seva llengua i la seva bandera, i aquí és el mallorquí. Com que aquesta gent del PP i del PSOE no ho veuen així, hem de votar UM, el partit dels mallorquins.

Un exemplar d'aquest periòdic serà regalat a totes les famílies de la Vall de Sóller. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada 15 dies.

Xafarderies

• La *Bierstrasse*, el carrer de la cervesa, és mort. La presidenta de l'associació de veïns, Joana Femenies, i el batle de Ciutat, Joan Fageda, han matat aquests carrer altre temps ple d'alemanys que bevien cervesa i feien festa. Els veïns no es queixaven, perquè aquests tros de carrer no té veïns. Interessos ocults de na Joana Femenies i els membres de la seva associació han fet que la riuada de turistes s'hagi anat cap el carrer Marbella i cap al carrer de la Porciúncula. El carrer de la cervesa és un desert on la policia local patrulla sovint vigilant que la cosa continuï deserta i sense renou.

• Què diríeu d'un pare que dona aigua salada per beure als seus fills? Diríeu que és un mal pare. Això és el que fa el **president Canyelles** amb els ciutadans, amb els calvianers i amb molts altres pobles de Mallorca. La solució és fàcil i en Canyelles ha tingut

dotze anys per dur-la a terme. Instal·lar dessaladores d'aigua de mar a tots els nuclis costers de Mallorca i de les altres illes. Això costa doblers, però més doblers costarà dur-la amb barques des de Tarragona. En Canyelles ha demostrat de sobres la seva incompetència en l'assumpte de les aigües a Mallorca.

• Mirau que fer una canonada, que ha costat una milionada, per endur-se'n l'aigua de sa Pobla, Muro i Santa Margalida cap a Ciutat, i ara, els horts de la millor horta de Mallorca es moren per manca d'aigua! Ben beneïts seran els pagesos si tornen a votar aquesta gent que els ha duit a la ruïna.

• Ni els diaris forasters, ni les ràdios forasteres, ni els polítics, ni els mallorquins, ni els immigrants, ningú s'ha atrevit a criticar l'enquesta que feim arreu de Mallorca demanant si és just que hi hagi 17 emissores per als forasters i cap ni una per als mallorquins a Mallorca. Hem posat el dit dins la llaga, i ha fet mal.

Tothom a Mallorca s'ha adonat de l'injustícia provocada per prop de tres segles de colonialisme i opressió que Espanya ha exercit damunt els Països Catalans. Hem parlat clar i la gent ens ha entès.

• Les comparances són odioses, però de tant en tant s'han de fer: n'Amedo, en Domínguez i en Tejero poden sortir de la presó, mentre na **Núria Cadenas** no ho pot fer, i aquesta joveneta independentista no ha mort ningú. Que cadascú en tregui les conclusions.

• **Qui és el racista?** Els catalans que troben que no s'ho paga anar a veure la darrera obra de teatre de n'Antonio Gala, o aquest bufa andalús que insulta els catalans anomenant-los, com qui no vol la cosa, *polacos*? I després encara té la barra de dir que quan ell parlava de "teatro polaco" es referia al teatre polonès de veres (!?).

Espanya, Catalunya i el general Batet (2)

De fa poc temps i amb gran encert i oportunitat, el pare Hilari Raguer ens ha facilitat el poder analitzar l'excel·lent biografia del general Domènec Batet (*El general Batet*, Hilari Raguer, Edicions de la Biblioteca Abat Oliva, núm. 128). Era una obra necessària, que s'esperava impacient per tots aquells que estem compromesos amb el catalanisme i la Història de Catalunya; sobretot quan es tracta de períodes tan revoltats i inestables com la dictadura de Primo de Rivera el 1923, els fets del 6 d'octubre de 1934 o l'aixecament feixista del 18 de juliol del 1936.

És interessant constatar que la rigorositat i l'estricta fidelitat a les fonts documentals del pare Hilari ens donen una visió global i definitiva d'aquest militar català, i això a Hilari Raguer se li ha de valorar i enaltir, sense cap mena de dubte, com una tasca lloable i digna d'un excel·lent historicisme.

Malgrat tot, crec que l'estudi realitzat peca de la manca d'una anàlisi conclusió sobre l'origen i el perquè dels mals que el general Batet va patir i que en cap moment es denuncia amb tota la seva cruïda, però tot i així ens permet constatar i ratificar que fou la mateixa Espanya la que s'erigí en botxí del general Batet, de la mateixa manera que ho fou per als patriotes màrtirs de la Revolta del 6 d'octubre. És a dir, malgrat que el general Batet i els revoltats eren tècnicament enemics, foren germans de martiri en nom de la "grandeza de España". I això demostra que un cop més, Espanya, ens va saber indisposar entre catalans perquè triomfés sense obstacles l'"Imperio".

No cal dir el valor que té l'ètica militar i la fidelitat del general Batet al govern legal i democràticament constituït com pertoca a tot militar civilitzat i digne. El problema del general Batet rau, però, en no haver sabut copsar que aquestes actituds són les pròpies de l'estament militar català i per tant només aplicables en un context polític-social català, que no de l'espanyol. I és ací on radica el drama dels que es diuen dirigents

del poble català que, des de la mort del president Macià fins els nostres dies, personifica a la perfecció el general Batet: creure que pot existir una Espanya on els catalans encaixem sense problemes.

El general Batet, com a militar que defensava, per uniforme, Espanya i la seva república va posar el seu dispositiu militar com a obstacle a l'aixecament armat dels patriotes del CADCI i d'Estat Català. Però com que el general Batet era català i s'encarava a una revolta catalanista va evitar per tots els mitjans que l'aixecament acabés en una dantesca massacre catalana, i és això el que el nazi d'en Franco mai li perdonà; així com els independentistes mai li perdonaren que es posés contra ells, en lloc d'aunar les forces militars d'ambdós per oferir un front únic i contundent en pro de Catalunya que aturés la mala llet d'Espanya que dos anys més tard es rebel·laria amb tota la seva força i supèrbia. El mèrit dels revoltats fou que veieren que la República espanyola no era una solució al problema nacional de Catalunya, però per altra part afrontaren la revolta com una colla d'afecionats. D'altra banda el mèrit del general Batet era tenir el comandament i l'organització d'un exèrcit convencional, però per altra part creia en la República espanyola com un sistema capaç d'integrar Catalunya i així solventar un plet nacional històric. És per això i només per això que l'actitud del general Batet inspirà entre els catalans el sentiment generalitzat de traïdoria.

Catalunya, en el fons, era independentista i per això glorificà i mitificà els revoltats com autèntics herois nacionals i per contra al general Batet li caigué la deshonra de ser considerat un traïdor per oposar-se contra aquells que, amb tanta abnegació com temeritat, s'erigien com a defensors de la Catalunya lliure anhelada i de la defensa intransigent de l'Estat Català. Al general Batet, sense voler-ho i el pitjor de tot sense ser-ne conscient, li fallà el gest històric que en aquella ocasió el poble català esperava d'un general

fill de Catalunya. El complex E. E. (Estat espanyol) del general Batet fou el seu defecte més essencial i per no superar-lo convenientment a l'estil Macià tot trencant el sabre que l'unia amb l'ignomínia de l'exèrcit espanyol o a l'estil del general Prim quan arengava la radical catalanitat dels soldats catalans a la guerra del Marroc, el general Batet ha quedat etiquetat del pitjor que es pot etiquetar un català, de botifler. Aquest és el mal del complex E. E. que pateixen els catalans, que els fa ambigus i inconsistents en llur radical catalanitat. I aquesta feblesa psicològica, tan ben estudiada i advertida pel professor Carles Muñoz Espinalt, és la que si ha de beneficiar algú, aquesta sempre és Espanya/l'antiCatalunya.

I si bé el general Batet era el contramodel de l'africanista d'en Franco pel que fa a visió de l'ètica i lleialtats militars, també hem de dir que Franco, al nostre pesar, fou el contramodel del general Batet pel que fa a tenir clar quina pàtria se serveix. El general Batet fou lleial a un govern espanyol, Franco a una pàtria espanyola, i quan el problema d'Espanya ha estat de sempre un problema de patriotismes/nacionalismes, en definitiva un conflicte Catalunya-Espanya, és quan es posa més de manifest la ingenuïtat i la poca maduresa del catalanisme del general Batet. Per desgràcia encara avui en paguem les conseqüències, però amb l'esperança que aquesta biografia permetrà als catalans adonar-se del missatge que porta implícit. Si no afinem el coneixement caractereològic del nostre poble i dels veïns, França i Espanya, correm el risc que la història se'ns torni a repetir. I només la formació del caràcter català pot contrarestar la candidesa dels Batets que pul·lulen entre nosaltres i per tant evitar-nos actituds que sempre, tard o d'hora, es demostren perjudicials per al propi ser del poble català. **Francesc Castany de Caso**, deixeble del professor Muñoz Espinalt, membre de l'APP.

L'ESTEL de Mallorca. El diari dels mallorquins. Editor i director: Mateu Joan i Florit. Redactor en cap: Jaume Sastre i Font. Col·laboradors: Mateu Sastre i Joan, Joan Estades de Montcaire i Bisbal, Climent Garau i Salvà, Tomeu Martí i Florit, Miquel López i Crespí, Miquel Julià i Prohens, Joan Quetgles, Jordi Caldentei, Jaume Tallaferro, Bartomeu Mestre, Encarna Parreño. Depòsit Legal: PM-473-80. Impressió: Hora Nova S.A. Publicitat i subscripcions: Camí de les Pedreres, 30. Apartat de Correus 124. 07600 s'Arenal. Telèfons 265005-269941. Fax 753518.

Fins un 25% de descompte amb la presentació d'aquest anunci
ÒPTICA SBERT
SANT MIQUEL, 83 (Cantonada Avingudes)
Graduam i adaptam lentilles
Per la compra d'unes lentilles li regalarem un altre parell d'iguals.
Ulleres de sol i graduades
Tlf.: 72 14 25

L'esperit republicà

La segona reinaxença

Joan Quetgles Professor de Filosofia d'IB

Un dels principis de la Dialèctica d'en Hegel és el del pas de la quantitat a la qualitat. Si és cert que en aquest darrers cinquanta anys Catalunya ha anat fent augments quantitius continuats en els principals indicadors socials, llavors hem d'esperar la manifestació de la diferència qualitativa. Seria el Gran Salt cultural i social de la nació catalana. Al moment actual, seríem a una època madura per tal de viure, per segona vegada, una nova Renaixença que portaria a l'establiment d'un nou Estat europeu. A diferència de la primera (els mallorquins i valencians que hi participaven activament eren una minoria que no aconseguia la participació de les classes populars), a) aquesta Renaixença s'estendrà, esperem, a totes les regions catalanes i serà pròpia de cada una d'elles; és a dir, per la pròpia inèrcia, hi hauria Renaixença a Mallorca, a València, al Rosselló, i a totes les regions de la nació; b) seria una renovació que fugiria de l'abast de la gran burgesia nacional catalana. Recordem que fins al 1931, el moviment renaixentista fou menat per la burgesia alta, amb una participació molt important de les classes conservadores. He de destacar que el principal instrument d'aquestes classes conservadores fou l'Església catòlica del Principat de Catalunya. També hem de tenir present, que és a partir del 1931 que la direcció del ressorgiment nacional passa a les classes populars catalanes (treballadors i petita burgesia).

La gran catàstrofe del 1939 va matar la Renaixença (més de 200.000 catalans partiren a l'exili). El somni quedava definitivament trencat.

Però hem vist que la Història continuava el seu camí. Malgrat la llosa del franquisme, la nació, d'una manera lenta però segura, ha tornat a refer el camí destruït al 1936. La classe dominant continua essent la mateixa: l'oligarquia castellano-andalusa. El *Partido Popular* n'és la representació política més expressa. N'Aznar és l'hereu d'en Franco i d'en José Antonio. L'oligarquia s'ha vist obligada a cedir parcel·les de poder d'una manera continuada; ha estat una mena de degoteig de concessions. L'oligarquia s'ha vist constreta a refer una i altra vegada els instruments de domini; des de la reacció triomfant del 1939, que va establir el despotisme bestial i obscurantista del *Nacional-Catolicisme*. El darrer gran instrument ha estat la restauració borbònica. Ha hagut d'emascarar totes les seves formes (anti-democràtiques) de poder. Així i tot, no ha pogut impedir l'avanç democràtic. Hi ha una gran desil·lusió popular, és cert; però aquest desencís és causat pel manteniment del poder de l'oligarquia. El procés democràtic duu a la liquidació definitiva del poder oligàrquic, i a la desfeta de l'Imperi.

Tots aquells que són propagandistes de la fortalesa de l'Imperi i de la feblesa del "catalanisme" fan d'agents del règim borbònic. Vindrà una segona Renaixença, dic. Per donar força a l'enunciat inicial, per comprovar la grandària de l'acumulació, convid el lector a sospesar aquest seguit de consideracions.

1a. Mallorca i Eivissa són, segurament, les àrees on és més notable el salt cultural. Una societat poc alfabetitzada no pot participar d'una renaixença nacional moderna. Aquí hem passat d'una societat poc alfabetitzada a una altra d'estructura cultural moderna i europea (n'hi ha, de "lletraferits", que es passen

el dia fent jeremiades sobre la incultura de les masses i sobre la baixa qualitat dels productes culturals, etc. Aquests són uns tipus rancis, uns "savis" a l'antiga; el seu discurs no diu res, no interessa).

Dos exemples que revelen la magnitud del canvi. La forit és del llibre de memòries d'en Màrius Verdguer, *La ciutat esvaïda*. A principis de segle, a Ciutat de Mallorca, únicament hi havia dues llibreries, i no massa atapeïdes. Tampoc hi havia empentes per comprar llibres. Ara, entre llibreries i llocs de venda de llibres, hi deu haver més d'un centenar d'establiments. A la mateixa època, a Ciutat, per a tot Mallorca, hi havia un sol institut de batxillerat, i encara sense "massificació"; les aules més aviat restaven amples. D'unes dues dotzenes de batxillers que sortien cada any, hem passat a prop de 3.000 alumnes que superen les proves de COU. (Per comparar: al Principat, en aquest darrer curs, han aconseguit aprovar el COU 32.000 alumnes.) El nombre d'estudiants s'ha multiplicat per més de cent!

2a. Certament, la política oligàrquica continua essent grollerament anti-catalana; com diu *L'ESTEL*, "a Mallorca, disset emissores de ràdio en foraster i una en anglès. Cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res". Però, per primera vegada, s'ha establert un sistema comunicacional de masses que abasta pràcticament tot Catalunya, el Rosselló hi és comprès. Un sistema radio-elèctric de gran abast (ràdio i televisió, i, també, telèfon).

3a. Queda refermada la unitat de la llengua. Fa pocs dies, la Generalitat valenciana, ha equiparat a efectes administratius i acadèmics el "valencià" i el català. A totes les terres de parla catalana s'ensenya la mateixa llengua amb la mateixa gramàtica.

4a. Els dispositius espanyols per provocar el procés de diglòsia de l'àrea catalana continuen perfectament establerts. Però el temps juga a favor dels nostres interessos. El procés d'intercomunicació i coneixement entre els pobles es fa de cada vegada més potent. Això fa Catalunya sigui més coneguda a Europa i al món. Els dispositius espanyols són de cada vegada més poc eficaços. *Quan l'eficàcia dels dispositius arriba a un nivell zero, llavors començarà la recuperació autèntica de l'idioma català dins la seva àrea lingüística.*

5a. L'avanç accelerat del de la llengua anglesa per part d'un gran nombre de joves catalans posa les condicions objectives necessàries per sortir-nos de la presó cultural que és l'àrea del domini real del castellà. Les antenes parabòliques esdevenen un mitjà d'alliberament molt poderós. No només ens alliberem del domini de la llengua espanyola en abstracte; sinó, sobre tot, ens obrim al món, és una forma real de defugir, de trencar, el domini polític de l'oligarquia espanyola.

6a. N'hi ha que no veuen de bons ulls aquest avanç de l'anglès, i que parlen del perill de passar a dependre d'una cultura més potent que l'espanyola. Els he de dir que el seu discurs és superficial, i, objectivament, espanyolista. No és intel·lectualment vàlid ni política deixar de considerar que el domini cultural espanyol és manté per la violència i contra els drets humans i dels pobles. No passa així amb el consum dels productes culturals en llengua anglesa.

Editorial

La campanya electoral ha començat

El president Canyelles ha parlat per televisió i ha parlat clar: haurà d'anar tot sol a les eleccions i les haurà de guanyar per continuar essent president. Ha dit que tots aniran contra ell, i té raó. Tots aniran contra ell i li guanyaran perquè ho ha fet molt malament. Enlloc d'instal·lar dessaladores a la vorera de mar, ha anat a prendre l'aigua als mallorquins del Pla de Mallorca, i tanmateix a les zones turístiques i a Ciutat continuen bevint l'aigua salada. Enlloc de donar suport als seus comerciants, ha facilitat la vinguda del Corte Inglés, d'Alcampo i de totes les grans superfícies estrangeres que ho han demanat. Però el seu pecat més gros és el de pertànyer a un partit polític que un dia si i l'altre també ataca amb virulència la cultura i la llengua de les nacions hispàniques no castellanés. I entre aquestes cultures i llengües hi ha la nostra. El partit d'en Canyelles també defensa l'espoliació fiscal a què estam sotmesos per part d'Espanya. Que l'any passat els espanyols s'enduguessin cent trenta mil milions de pessetes i només ens en tornassin deu mil milions, vol dir que ens han descapitalitzat en cent vint mil milions només en un any. Perquè cada vegada que anam a posar benzina, de cada quatre mil pessetes, tres mil se'n van cap a Madrid en concepte d'impost; de totes les caixes que cada vespre fan els nostres comerciants, restauradors hotelers, etc, el denou per cent se'n va a Madrid, i la gent ho sap. La gent diu que aquests que comanden només pensen en nosaltres a l'hora de cobrar, i que ja n'estan cansats.

Ho tenen fàcil, els partits nacionals mallorquins a l'hora de tomar en Canyelles del seu pedestal de fang. N'hi haurà prou si demanen als electors què opinen del fet que hi hagi disset emissores de ràdio per als forasters i no cap per als mallorquins, cinc diaris per als forasters i cap per als mallorquins. Us puc assegurar que tant els mallorquins com els forasters -sobretot aquests forasters que parlen com nosaltres-, s'indignaran i no el votaran mai més, a en Canyelles i la seva colla de traïdors a la nostra terra.

Aquest periòdic està realitzat amb equips d'informàtica

Canon

Carrer de Jesús 34 baixos

Tlf.: 20 73 62 (5 línees)

Fax 20 40 29

07003 Ciutat de Mallorca

ÉS MOLT SENZILL!

Telefonau al 26 50 05 i vos enviarem L'ESTEL cada 15 dies

L'ESTEL
de Mallorca
El diari dels mallorquins

EMPRESARIS!

Si us anunciau a L'ESTEL la vostra empresa guanyarà doblers!

Les primeres comissions de barri

Miquel López i Crespi

Els joves que no han conegut la dictadura, no saben -per sort!- el que significava provar de sobreviure dins d'aquella grisor. Des del 1962 -quan vaig ser fixat per la Social- fins al 1977 (data de les primeres eleccions de la democràcia formal) hom visqué amb l'amenaça ben concreta (vaig patir trenta o quaranta detencions) que a qualsevol hora et podien venir a cercar. Hi ha una cançó de Raimon que situa molt bé el tèntric ambient que respiràvem: "I junts escoltàvem la música esperant que, d'un moment a l'altre, l'ascensor s'aturàs al nostre pis". Aquesta va ser exactament la meua situació i la de molts d'altres companys: esperar durant quinze anys la trucada de la Brigada Social. I quantes vegades, a més de trucar, escorcollar el pis a la recerca de propaganda subversiva, no els vaig haver d'acompanyar fins al tenebrós despatx del carrer de la Soledat!

Un dia vérem per televisió imatges d'amics i coneguts. Els rostres de l'escriptor Alfonso Sastre i la seva dona Eva Forest; l'advocada i escriptora feminista Lidia Falcón i el seu company, el periodista Eliseo Bayo, eren mostrats com els més ferotges terroristes i assassins de la humanitat. L'impacte va ser tan fort com hauria estat si haguéssim vist les fotografies de Josep M. Llompart i Antoni Serra, retratats de front i perfil, com si fossin criminals, acusats dels crims més horribles. Els donaven la culpa de l'atemptat del carrer del Correo.

Ran d'aquestes detencions, a Mallorca era arrestada na Lieta López, esposa del nostre bon amic Jaume Adrover, ànim de la resistència cultural i política en aquells anys de tenebror feixista. Na Lieta, dona preocupada -com tothom que fos antifranquista- per la literatura compromesa i, per tant, bona amiga de qui aleshores era el capdavanter del realisme crític (Alfonso Sastre) mantenien una normal correspondència amb aquella colla d'intel·lectuals i molts d'altres que passaren per Mallorca quan les famoses "Aules de poesia, novel·la i teatre" organitzades pel seu home. Per a la policia política -fidels seguidors de Himmler i Goebbels-, "intel·lectual" era sinònim de "terrorista". Na Lieta López, la detingueren sense miraments i la tancaren a Yserías, a Madrid, on romangué incomunicada durant cinc mesos.

En Jaume Adrover se les va veure ben estretes per a poder alliberar-la. Després de tants d'anys de ser el principal promotor de la resistència cultural i política contra la dictadura, en el moment de la veritat, quan necessitava l'ajut dels grups d'esquerra (inclosos certs "comunistes" i "socialistes"), tothom va fer anques enrere. Per allà on anava a demanar una necessària solidaritat, sovint li tancaven les portes. Ningú no volia tenir relacions amb "terroristes". Quan més endavant haguérem d'enllestir la campanya de solidaritat amb l'anarquista Puig Antich, executat per Franco, ens trobàrem amb la mateixa incomprensió. El "terrorisme" de na Lieta havia consistit a mantenir correspondència i una ferma amistat amb un dels millors escriptors, assagistes i autors teatrals de l'estat. Per sort, malgrat tantes girades d'esquena, a Madrid trobà el suport d'homes com Antonio Gala i Joaquín Ruiz Giménez.

Al cap de cinc mesos de patiment, la pogué treure al carrer, no sense haver comprovat, en la pròpia carn, fins on arribava el pretès antifeixisme d'alguns partits d'esquerra. En Jaume m'ha dit més d'una vegada que va ser una lliçó que mai no ha oblidat.

Un poc abans, en un primer de maig celebrat en clandestinitat, creàrem els primers embrions de les comissions de barri, que, amb els anys i el temps, s'anirien convertint en moltes de les associacions de veïns de l'actual Federació.

La reunió secreta tingué lloc a un petit bosc que hi havia ben a prop de Son Cladera (Son Macià). Com

de costum, muntàvem aquestes reunions amb les dones i els fills per a dissimular. Per Son Vida, rere el cementiri de la Vileta (on també realitzàrem trobades semblants), fèiem el mateix.

Entre la gentada que s'hi va presentar, record alguns militants del PCE (en Manolo Cámara, en Josep Vilchez, algunes de les germanes Thomàs -na Clara i el seu home, en Joan Seguí-). El PCE (internacional) també hi va portar mitja dotzena de militants (n'Àngel Calderón i la dona, "El Sordet" i la muller...); potser també hi era en Rafael Rodríguez i un grup d'obres de la construcció molt radicals (que més tard ajudarien a fundar el PCB de Josep Valero i Xesca Bosch), en Ramón Molina del PORE, na Marisa Gallardo (una de les actuals responsables del diari "Balears"), en Josep M. Dolç i na Lola -una coneguda trotsquista, actualment historiadora-. Jo hi vaig anar amb un company de "Lluita de Classes", donant suport a les posicions dels inicials simpatitzants dels Cercles d'Obres Comunistes i les JOC (Paco Mengod), que tenien una gran quantitat de lluitadors per les barriades.

Malgrat l'afinitat d'interès que ens unia en la lluita per la llibertat, ja de bon començament s'establiren algunes diferències entre els reformistes (PCE) i els grups revolucionaris. En Manolo Cámara volia supeditar el combat concret dels barris a les directrius d'en Carrillo que li arribaven de París. I la majoria dels reunits a Son Macià, volent lluitar per la democràcia, exigíem una total independència de les organitzacions de base (associacions o sindicats) envers els partits. A més, l'objectiu dels Cercles d'Obres Comunistes o les JOC anava més enllà de la simple lluita per una democràcia formal. La batalla pel socialisme i en contra del capitalisme era ben present en els plantejaments que va fer en Paco Mengod. S'establí una forta polèmica entre en Cámara i el futur president de la Federació d'Associacions de Veïnats. Estiguérem a punt de no arribar a cap conclusió i marxar cadascú per la seva banda. Finalment, per majoria, i coneixent ja per on anirien els trets en el futur, es decidí muntar les primeres comissions de barri.

Començava a néixer el moviment ciutadà que tanta importància adquiriria amb el transcórrer dels anys. Alguns companys de barriades ja estaven ben organitzats. Cada u treballava en el seu raval. Els que vivíem al centre de ciutat ho teníem més complicat. Així i tot muntàrem la Comissió Centre, amb na Clara Thomàs, en Joan Seguí, uns militants del PCE(i) i diversos companys de les JOC (Joventuts Obreres Catòliques). Fèiem les reunions al carrer (plaça del Capítol, pista dels Patins). A vegades a l'església de Sant Magí o dins bars en què no hi hagués gaire gent. L'advocat Ferran Gomila també ens cedí en nombroses ocasions el seu despatx, sense posar-hi mai entrebancs.

Al cap d'un parell de mesos de no posar fil a l'agulla, un horabaixa, reunits al Bar Nilo, la Comissió Centre decidí ajudar els companys del Puig de Sant Pere. Allà hi havia na Joana M. Roca, en Manolo Cabellos, en Pere Tries... Per aconseguir "entrar en contacte amb el poble" volien posar en pràctica una idea genial. Amb l'excusa de fer unes enquestes, aniríem casa per casa fent preguntes. Així podríem arribar a conèixer treballadors i treballadores, sectors de la població d'origen popular, personal fotut pel sistema. Pel cantet que fessin podríem endevinar qui, dels enquestats, podria ser militant, o de les mateixes comissions de barri, o d'un partit d'esqueres.

Foren mesos i mesos de feina caòtica. Hi havia molta misèria amagada als barris de ciutat! No tot eren les floritures de la propaganda franquista, el diluvi d'or del turisme! Nombrosos habitatges eren miserables, de novel·la de Dickens. Les rates eren

abundoses. La humitat produïa malalties en infants i gent d'edat. Cada dissabte horabaixa -i algun dia feiner- vint o trenta persones anàvem amunt i avall parlant amb els veïns. En Manolo Cabellos i na Joana M. Roca aprofitaren més endavant les enquestes i el coneixement del barri (na Joana vivia en el mateix Puig) per a enllestir els treballs de rehabilitació. En Manolo Cabellos, amb molta paciència, a mesura que fèiem les preguntes, dibuixava i prenia mides dels habitatges més interessants, servant, per al futur, joies de l'arquitectura popular mallorquina. Després férem el mateix amb el barri de sa Calatrava i tota la zona de la Gerreria.

Cada partit trobà en aquells ravals oblidats pels successius ajuntaments franquistes, simpatitzants i futurs afiliats. La tàctica donà bons resultats! La Comissió Centre ajudà, doncs, a enfortir el teixit social de lluita contra la dictadura. Fou un treball gens desapropiat.

També per aquell temps (un poc abans que Lieta López fos detinguda i portada a Madrid) vaig tenir vivint unes setmanes, amagat, car el perseguia la Social, l'històric dirigent del PCE d'Astúries César Fernández.

El nom exacte del dirigent comunista el vaig saber anys més endavant quan en parlà en Toni Serra al seu llibre "Gràcies, no volem flors". En temps de la clandestinitat no demanàvem el nom de qui trucava a la porta de casa! En Jaume Adrover i en Toni també l'havien tengut amagat i ara ja no sabien on el podien portar. Quan trucaren a la porta del meu pis d'Antoni Marqués i m'explicaren la qüestió, vaig pensar: "A bon lloc el duen!", car m'havien detingut feia un parell de dies. Els hi ho vaig explicar, però l'assumpte era tan desesperat que a la mateixa nit me'l portaren. Vingué amb la seva dona i s'hi estigué unes setmanes. Jo havia tengut ja nombrosos companys amagats. Militants del PCE(i) i de "Lluita de Classes", de "Comunismo" o "Què fer?", perseguits a Barcelona, València i Madrid, restaven a casa. Hom ja tenia certa pràctica i, afortunadament, mai no vingueren a escodrinyar en situacions compromeses. Sort que teníem a vegades!

Aquella setmana, protegir l'històric dirigent del PCE em va fer pensar en moltes de coses. Reflexionava per a mi mateix... ¿on és la força del carrillisme a les Illes quan no tenen un indret per a ocultar un dels seus? No podia entendre com, en tot Mallorca, el PCE no tingués més militants que en Toni Serra per a amagar el seu company (en Jaume Adrover era independent). Més endavant, el mateix Toni Serra m'explicà que César Fernández, malalt i amb silicosis (una malaltia de la mina), havia tengut alguns problemes amb el comitè central i no era gaire ben vist per les "altures". Malgrat aquestes explicacions, vaig continuar rondinant que en aquell famós partit hi havia pocs militants i, a més, la direcció pecava d'insolidària. A no ser que ho fessin per llevar-se puces del damunt. Si eren detinguts independents o "esquerranistes", la cosa no els afectava i podien continuar amb la seva feina.

En Jaume Adrover vingué un dia a cercar el pobre César i ja mai més no vaig tornar a tenir-ne notícies.

Mentrestant a Portugal esclatava la revolució dels clavells. Finia la terrible dictadura feixista de Salazar. Pel setembre i l'octubre, molts militants revolucionaris marxàrem cap a Lisboa a sentir, de prop, l'aire net de la llibertat.

"Les Primeres Comissions de Barri". "L'Antifranquisme a Mallorca 1950-1970". M. López Crespi. Editorial El Tall. Ciutat de Mallorca 1994.

**L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970)
DE M. LÓPEZ CRESPI ES POT TROBAR
A TOTES LES LLIBRERIES MALLORQUINES.
EXIGIU-LO AL VOSTRE LLIBRETER SI NO EL TROBAU.**

Massacre contra el poble Maia

És ben sabut que a la majoria dels països encara es practica la tortura, i també a l'Estat espanyol, segons dades d'Amnistia Internacional i altres organismes internacionalment reconeguts. El genocidi sistemàtic contra un poble, però, no és moneda tan corrent.

Tot i això n'hi ha casos, per exemple molts pobles indis a mans dels governs criolls hispano-americans, els kurds el pateixen per part dels estats que se'ls van repartir (Turquia, Iraq, Iran), els bosnians per part dels tècnics serbis, els negres per part del govern musulmà-integrista del Sudan, etc.

A casa nostra, podríem parlar de dues èpoques de genocidi castellà contra els catalans:

Primer: l'època 1707-1720, en què viles senceres com Xàtiva o Vila-Real van ésser passades a espasa i cremades per les tropes castellanes. La resistència a la invasió castellana va durar més al Maestrat i a les Balears. Barcelona fou assetjada durant un any, fins que va caure l'onze de setembre. Les tropes ocupants enderrocaren tot un raval per edificar-hi un fortí militar des d'on controlar la Barcelona esclava, i penjaren els caps dels defensors de la ciutat a les portes de la muralla dins gàbies. Finalment van caure les illes Balears. La nostra llengua va ésser prohibida a qualsevol escrit, ja que era impossible prohibir-la parlar (puix que la majoria de la població desconeixia totalment el castellà). Els nostres drets forals democràtics foren anul·lats, entre ells els que ens protegien de les quintes militars obligatòries i el dels impostos sense prèvia consulta.

La segona època fou el període de la guerra i la postguerra civil, particularment l'etapa 1936-45, amb l'exili de centenars de milers de conciutadans, l'afusellament i presó generalitzat per a demòcrates i catalanistes, amb tortures massives i sistemàtiques, i un estat de terror per part de la dictadura pro-nazi del General Franco (molt amic per cert de la família de José Maria Aznar, líder triomfant de l'actual oposició).

Avui, però, volem seguir parlant de les denúncies de Rigoberta Menxú, recent premi Nobel de la Pau i lluitadora incansable de la nació Maia contra l'Estat genocida i terrorista de Guatemala. El pare, la mare i un germà d'ella van ésser torturats i assassinats públicament, la mare violada multitud de vegades per la soldadesca, i el pare i el germà cremats vius per l'exèrcit.

"El 23 de setembre -diu Rigoberta- els militars escamparen butlletins per les aldees on anunciaven càstigs públics per als indis que havien detingut, als quals acusaven maliciosament de "guerrillers". El nostre germanet hi devia ésser. Mon pare arribà de seguida a casa i deia: no hem de perdre aquesta oportunitat, hem d'anar-la a veure. Tots en la família estàvem embogits, sense preparar res per menjar marxàrem. Havíem de travessar una muntanya, un llarg camí fins arribar a una altra aldea.

Quan vam arribar, els detinguts tenien cares monstruoses, deformes, amb diferents cops per tota la cara. Ma mare anà cap al camió per reconèixer el seu fill, i sí que el va distingir entre tots.

Els van posar en filera. Els uns anaven mig morts o en agonia. Havien turmentat molt el meu germanet. Els torturats no tenien ungles i duïen tallades trossos de les plantes dels peus. Caminaven descalços. Els van obligar a caminar i els formaren en filera, tot seguit queien rodolant per terra, els arplegaven. Mentrestant, l'oficial llegia un discurs dient-nos que havíem de conformar-nos i no deixar-nos dur per "les idees dels comunistes". Parlava de països que ni coneixíem: la Unió Soviètica, Cuba, Nicaragua. A cada pausa, alçaven els torturats a cops de fusell. Tothom plorava. Quan ho cont, no puc tampoc aguantar-me les llàgrimes, no puc oblidar-ho i no m'es fàcil contar-ho. Ma mare plorava i mirava el seu fill, però ell quasi no ens va reconèixer encara que ma mare diu que sí, que li va somriure. Els pobres torturats

venien tots inflats com a bots, ferits i nafrats pertot. Duïen la roba endurida per l'aigua que els eixia del cos infectat. A mitjan discurs, quasi a les dues hores, el capità va obligar la tropa a despullar els detinguts per fer veure els càstigs que patiríem si protestàvem. Amenaçaven el poble. No podien arrencar les robes endurides. En acabant, el capità es va concentrar a explicar-nos cada turment, concebut científicament per genocides professionals, de l'estil d'un Mengele o altres *Doktors* nazis dels camps de concentració. Això és la perforació d'agulles, deia. I allò, cremors de fil d'aram. Els qui ara veis sense ferides, però tan inflats, és a causa dels ginyes que els fiquen per dins el cos i els fan molt de mal. El pobre cos de mon germanet es trobava tallat per diferents parts: el cabell i part del cuir cabellut arrencats, sense ungles ni plantes als peus.

Hi havia una dona, una companya, que vaig reconèixer, era d'una aldea pròxima. Duïa un pit tallat i l'altre sense mugró. I tot els cos mossegat a grans mossos. També li havien tallat les orelles i ni ella ni els altres tenien la llengua completa, o bé la tenien parcialment tallada o els penjava a trossos de la boca.

De veure tants d'horrors, jo no podia concentrarme. Pensàvem que es tractava de persones que patien, i com havien d'haver patit eixos cossos per arribar a tal estat. També ploraven els xiquets. Jo me'ls guaitava. Ploraven, tenien por i es repenjaven damunt les mares. No sabíem que fer. Durant el discurs, el capità aquell repetia que el Govern era democràtic i que ens donava de tot. Què més volíem?

Ma mare volia anar a abraçar el seu fill, però s'exposava la vida. Mon pare, jo el guaitava, increïble, no amollava ni una llàgrima, però estava furiós, furiós. Tots ho estàvem, és clar, però més que res ploràvem. Després l'oficialot ordenà de dur els castigats nuets i inflats, arrossegant-los perquè ja no podien caminar. Van cridar els *kaibils*, unes forces criminals especials com les SS nazis, que els van amarar de gasolina i els van calar foc un a un. Els uns cridaven auxili, van reviscolar fins que se'ls va anar apagant la veu, uns altres botaven però la veu no els eixia.

Quan el poble allí aplegat ho va veure, tothom volia exposar la vida, pegar... Allí molts duïen ganivets, eines de treball, etc. La mateixa tropa es va adonar que ens posàvem agressius, els mateixos xiquets

estaven irats, però no sabien com demostrar-ho. Els soldats es van retirar feliços i cridant consignes com si tornassin d'una festa: "¡Arriba Guatemala!" "¡Viva el Ejército!". El poble va alçar les seves rústegues armes i va córrer cap a l'exèrcit. Els avions volaven per dalt, però ningú no pensava en la mort, sinó a atacar la criminal tropa o apagar els pobres cossos, una vegada apagat el foc, encara botaven i saltironaven. La gent va anar a cercar un capellà —que per suposat va acabar assassinat— a demanar-li de beneir la manta per tapar els cadàvers. Donava a voltes por, i unes altres valor per continuar, de veure aquells indis que havien patit turment i flama.

Ma mare es moria de dolor. Abraçà al seu fill, el besava, socarrat i tot... El poble va decidir soterrar-los allà mateix... Quan tornàrem cap a casa, semblàvem muts, borratxos, a ningú li sortia una paraula de la boca".

Així fou la mort de mon germà. Ara, na Rigoberta ens conta més breument la mort de sa mare:

"Ma mare no va donar pistes als seus torturadors, sinó que defensà els seus fills a capa i espasa. Al tercer dia de turments ja li havien tallat les orelles. Li tallaren tot el cos, part a part, al principi petits cops i tortures, més endavant, els més grans. Les primeres tortures s'havien infectat, com solia passar a tots els torturats. No tastà res durant dies, fins que tota desfigurada va començar a agonitzar. Per fi va venir el metge militar i li van donar injeccions i gotes per fer-la reviscolar, i també de menjar. Després la van violar més, novament, i més turments. Aguantava a muntó,

sense morir-se. Quan de nou estava en agonia ens van cercar pertot, els de la seva família. Van exposar la roba de ma mare a la Casa de la Vila del poble d'Uspatan a fi que veiéssim que la tenien. Vam enviar gent a investigar i ens deien que la mare vivia, que la torturaven, que volia veure algun fill.

Havíem perdut el germanet menut, però no sabíem si la germaneta havia caigut presa amb ma mare o era a unes altres cases.

Era ben dolorós de pensar-ho, però no ens hi vam presentar perquè ens exposàvem a ésser igualment torturats i assassinats. Com que els militars veien que no baixàvem per la roba, que era el parany que ens havien posat, van dur ma mare fins a un lloc prop del poble, entre muntanyes, sota un arbre, quasi en agonia, es trobava tota plena de talls i infeccions, no podia fer cap moviment, així quatre i cinc dies, aguantant tota la solana, l'aiguatge i la serena. Ma mare tenia ja cucs, ja que les mosques fan ràpidament niu a qualsevol ferida i, en un parell de dies, ja hi ha cucs. Com que totes les ferides de ma mare estaven obertes, tenia cucs en vida per tot arreu. Ja morta, els militars encara se li van pixar a la boca, i van deixar-hi tropa permanent durant quatre mesos per tal que ningú n'arplegàs les darreres despulles. Els soldats hi eren a la vora i oloraven la pudor, i menjaven com si no res. Jo crec que ni les bèsties actuen com eixos salvatges de l'exèrcit. Després ma mare va ésser devorada pels gossos, voltors i altres animals fèrrestecs".

Els genocidis dels estats dels pobles grans contra els petits i indefensos que no han estat capaços de dotar-se d'un Estat nacional propi són de tal calibre com ens ho conta Rigoberta Menxú. Cal rebutjar enèrgicament la criminal festa de la Hispanitat que pretén de celebrar el genocidi castellà i crioll contra les nacions índies. Cal rebutjar el paper antidemocràtic de tants exèrcits, molts dels quals desapareixen i genociden amb armes espanyoles. I cal denunciar els neonazis i ideòlegs imperials com Jiménez Losantos, Aznar, Antonio Alernany, Vargas Llosa, Alfonso Usia, Rodríguez Ibarra, Carrascal, ABC, Las Provincias COPE, etc., que, amb la seva història irresponsable, preparen el terreny a l'odi civil contra les nacions sense estat, especialment contra Catalunya, i també contra els mallorquins que volem viure en mallorquí i com a mallorquins a la nostra terra secular. Els tals ideòlegs filonazis estan a una semblant altura moral que els genocides mataindis de les Amèriques, gentota com ells, dedicats a la massacre diària de la qual s'alimenten com a sangoneres. Dràcules! **Jaume Tallaferro**

L'Estel de Mallorca
La revista que diu el que els mallorquins pensen, i no s'atreveixen a dir.
Subscriuiu-vos-hi. Tlf.: 265005

TENNIS
SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Håndbol
Petanca
Cir. Footing
Squash
Volei
Mini golf
Tennis Taula
Gimnàs
Final Avda. Son Rigo - Tel. 74 33 66
Sometimes - Palma de Mallorca

El Lobby irlandés als Estats Units (III)

L'escalada d'enfrontaments entre els unionistes i l'Imperi per una banda i els nacionalistes irlandesos per l'altra, seguí fins que la Gran Bretanya es trobà recorrent a mesures que simplement feien malbé el seu prestigi als ulls de l'opinió pública mundial. Com que la política militaresca anglesa anà esdevenint cada vegada més detestable, la resistència republicana anà creixent. Però aquesta volta ja no estaven prenent les armes com una colla minoritària i poc popular, sinó com a l'Exèrcit oficial del Govern electe del mateix poble, un exèrcit reconegut i recolzat per bona part o per la majoria de la burgesia i esglésies d'Irlanda del Sud, així com el gros de les capes mitjanes i del proletariat, és a dir, pel conjunt de la societat civil irlandesa (que no era de bon principi separatista, però que la repressió britànica va obligar a alinear-se amb els seus veïns i parents separatistes). La importància de la tàctica del Sinn Féin fou la de fornir una fórmula per fer derivar la força guerrillera d'en Collins cap a la creació de l'autoritat d'un Parlament electe independentista. Fou la primera d'aquesta mena en l'època moderna. Posteriorment el cas de l'Índia va tenir-hi algunes semblances importants.

La important emigració d'irlandesos a distints llocs de l'Imperi Britànic i més especialment als Estats Units al llarg del segle XIX, a causa dels intermitents períodes de fam, fou avantatge decisiu per aconseguir la independència.

L'any 1914 en Casement havia marxat a Nova York disgustat per pugnes pel poder dins els Voluntaris. Allí trobà en John Devoy, el cap fenià del Clann na Gael i la figura clau entre els grups irlandesos als Estats Units. Casement fou rebut a Amèrica. "M'hi veuen com una mena de nou Parnell" (el gran líder autonomista del segle XIX), va escriure. "Puc veure sols per la manera de saludar-me aquells qui tenien el cor posat en un dirigent protestant, i pensen, pobres ànimes valentes, que puc ésser aquest home que esperaven".

Mentre en Casement era als Estats Units esclatà la guerra. De Nova York estant va escriure a l'*Irish Independent* tot exposant-hi allò que pensava que havia d'ésser l'actitud dels irlandesos respecte a la Primera Gran Guerra: "El nostre deure de cristians és el d'abstenir-nos de vessar sang; i el nostre deure d'irlandesos és donar les nostres vides per Irlanda, car li són menester tots els fills..." I front a les promeses angleses d'autogovern a canvi del suport nacionalista en la guerra contra el kàiser, escriu: "Realment eren tots partidaris sincers de l'estatut d'autogovern, els qui el reclamaven i el donaven avui de franc per entrar ja demà en vigor...? Fóra encara el deure dels irlandesos de salvar llur força i virilitat mitjançant treballs difícils front a ells, per reconstruir, a partir d'una població esgotada, la fàbrica d'una vida nacional avui enderrocada".

Acabada la Gran Guerra, començà a Irlanda l'efervescència independentista, alhora que a l'Est

europèu multitud de nacions es constituïen en estats sobirans i els aires de revolució soviètica venien a ésser la dura resposta a la borratxera militarista de sang dels grans imperis combatents.

L'escriptor A.E. havia estat consultat per Lord Northcliffe, el baró propietari de *The Times*, al voltant de la manera d'ajudar a deturar el salvatgisme creixent de l'Exèrcit anglès a Irlanda. Escriu A.E.: "Vaig romandre a Londres durant una setmana al llarg dels anys de la lluita i vaig cercar Lord Northcliffe, qui recordà que ell era irlandès. Em demanà: 'Com puc ajudar-hi?'. Li responguí que podia conduir l'opinió pública americana a exercir pressió sobre l'anglesa, que la seva vasta organització podia influir sobre els caps de l'opinió pública als Estats Units. En menys d'una setmana començà a publicar columna rera columna d'americans als periòdics que controlava: la veu dels més destacats homes d'estat, legisladors i industrials d'Amèrica, i eren tan unànimement favorables a l'autogovern irlandès que em crec que fou la principal causa del sentiment que sorgí a la Gran Bretanya que 'la qüestió irlandesa' no era pas sols un problema domèstic, sinó un afer mundial".

El pas decisiu d'ésser considerats "domèstics insolidaris i indisciplinats" a ésser considerats una qüestió internacional és també la tasca pendent dels catalans. Quelcom que sols amb molta senzillesa i prudència podem fer: aprenent d'altres casos, i el cas irlandès és molt clar.

La Federació Catalana de la UNESCO (Carrer Mallorca, 285-08037 Barcelona) ha editat les "Bases de Manresa" en sis idiomes, la Convenció per la Independència Nacional (carrer Empordà, 33-08020 Barcelona) ha tret a llum opuscles en francès i anglès, el Fons de Documentació (carrer Benassal, 3, 27a-12005 Castelló) també. Són tasques tan pioneres com imprescindibles: cal informar tant els turistes com fer contactes internacionals per fer conèixer les necessitats de la nostra nació. Cal fundar noves federacions catalanes de la UNESCO (les de Balears hi són incloses, afortunadament), estendre la Convenció per la Independència Nacional i altres organismes democràtics (o sigui, patriòtics catalans) per denunciar el jou castellà sobre les nostres terres, el procés de vergonyós colonialisme espanyol.

Els mateixos escrits d'A.E. havien ajudat per informar Amèrica sobre la situació d'Irlanda, car ell hi era ben conegut i admirat. Al desembre del 1920, A.E. va escriure un assaig al *Pearson's Magazine*, un setmanari americà, sobre "L'Irlanda de cara endins i de cara enfora": "Quina és l'arrel del problema irlandès? El poble irlandès vol ésser lliure. Per què desitgen la llibertat? Crec que és perquè senten a dins ells mateixos un geni que encara no s'ha pas manifestat

en una civilització, com la dels grecs, romans o egipcis, qui han exterioritzat llur geni, en el passat, en societats amb cultura, arts i ciències particulars d'ells mateixos". Després de descriure els excessos comesos per homes que semblaven tenir la mà lliure per matar, va escriure: "D'on prové el dret d'Anglaterra per governar Irlanda? En que es basa? No pas en el desig del poble irlandès per cert. Es tracta d'una vella conquesta. Però generalment hom no accepta que cap saltaparets que haja furtat una propietat durant llarg temps sigui el més escaient per seguir posseint-la". Igualment podríem parafrasejar A.E. (i així cal parlar): Quina és l'arrel del problema català? El poble català vol ésser lliure. D'on prové el dret d'Espanya per governar terres catalanes? Es basa en un vell "derecho de conquista" d'una monarquia centralista i en un parell de genocidis generals (el de 1707-18 i el de 1936-45). No és de dret internacional que els saltaparets de Madrid segueixin posseint-nos després d'haver-nos violat tantes vegades. **Ricard Colom** (continuarà)

BOTIGUES AMB PERSONALITAT

Sang calenta

L'esport d'aventura s'està convertint en un dels entreteniments per excel·lència de la dècada dels noranta. Ja se sap que Mallorca compta amb unes característiques ideals per a la seva pràctica: tenim muntanya i mar, tot a quatre passes, i un clima esplèndid. L'únic que ens faria falta, potser, és un bon riu per fer rafting. Llavors sí que podríem dir que tenim la col·lecció completa.

Avui dia la presència d'escaladors, submarinistes o ciclistes de muntanya ja és cosa habitual durant les vacances o els caps de setmana. A la resta dels Països Catalans el fenomen és el mateix, i la televisió se'n fa resò. Al Canal 33, per exemple, podem gaudir de l'excel·lent programa L'aventura, que s'emet cada dimecres.

A Ciutat, fins ara, el material per a la pràctica d'aquests esports es podia trobar per separat a diverses tendes, segons la especialitat. La botiga Aventura i Risc, en canvi, té la particularitat de presentar una oferta global. Els submarinistes, per exemple, poden trobar-hi equips complets, -vestits, botelles d'aire comprimit, aletes, escopetes-, i a més hi ha un servei de recàrrega de botelles. Els escaladors disposen d'un bon surtit de roba, cordes, arnesos i mosquetons. Per als excursionistes hi ha botes, tendes de campanya i motxilles, entre altres articles. Els afeccionats a la bicicleta de muntanya i als patins lineals també hi poden trobar tot allò que els hi és imprescindible.

Na Maria, dependenta i filla del propietari, en Mateu Perelló, ens explica que molts dels clients habituals provenen de clubs de tiradors i caçadors, que hi adquireixen roba i diversos accessoris, com trinxes, balins, equips de neteja i ulleres de precisió. També ens anuncia que aviat la botiga es completarà amb una secció d'armeria.

Un dels aspectes més interessants d'Aventura i Risc és que no es limita a ser una botiga en l'estricta sentit de la paraula. La relació amb el client va més enllà, i també organitza curses de submarinisme, escalades, baixades amb ràppel i acampades. Na Maria ens diu que s'hi apunta molta gent jove amb ganes de viure emocions fortes. Això sí, tot s'ha de dir: a Aventura i Risc no hi pot anar qualsevol. Independentment de l'edat, s'ha de voler dur una vida sana i aventurera i, sobre tot, tenir sang calenta a les venes.

Josep Palou

Aventura i Risc
Reis Catòlics, 38
Tel. 41 39 05
Ciutat de Mallorca

Necessitam promotors i promotores de l'ESTEL als diferents pobles i ciutats de Mallorca i de la resta dels Països Catalans. Telefonau al 971 - 26 50 05

Què diu (i què no diu) en Luis Cerdó (I)

Ben mirat, el present panxó lingüístic que l'autor es disposa a servir al Sr. Lluís -o Luis- Cerdó, hauria de sortir damunt *El Día del Mundo*, que és on el Sr. Cerdó dia primer de juliol va publicar l'article *Boicot a estas "Rondalles"* perquè ara n'han feta una versió amb dibuixos però, justament... en *catalanot* -pecat mortal-, és a dir, en el registre formal de la nostra llengua. Aqueix article va trobar sabata de son peu damunt el mateix diari dia 19 de juliol amb l'article "Rondalles catalanitzades?" que hi va publicar l'historiador Antoni Mas, un dels pocs mallorquins de lletres compromesos de bon de veres amb la nostra identitat col·lectiva i que tenen el coneixement de dir les coses quan toca. En Cerdó va tornar envestir dia 22 d'agost amb l'article "Catalanisme enverinat" (sic) on, per no perdre el costum, omplia de cinc parts tres d'una plana de diari remolcant el tema ranci *mallorquí-barceloní*, i dedicava no arribava a dues línies (2, ho llegiu bé) a provar de comprendre el silenci absolut que manté davant la castellanització de la nostra societat, cosa que li havia retreta N'Antoni Mas.

Com que l'autor d'aquest article també troba que és de molt poc món tenir a dir en aquest assumpte i callar, no ha volgut fer pecat d'omissió. Però com que l'espai que poden fer servir els articulistes damunt el diari on va començar la brega li era curt per a aquesta ocasió, dirà la seva damunt L'ESTEL. L'autor demana disculpes als lectors que ja estiguin rodons del tema lingüístic i els prega una mica de paciència. El perill en què es troba la nostra llengua ho justifica de bon de veres.

Debades va dir davant-davant l'historiador Antoni Mas damunt EL DIA DEL MUNDO dia 19 de juliol d'enguany que ell no discuteix "la conveniència d'una edició en el registre col·loquial" (de les Rondalles Mallorquines) "-quin, però, l'actual o l'original, que té cent anys?-. Com deim els mallorquins, "no hi ha sord pitjor que es qui no hi vol sentir". Efectivament, dia 22 d'agost torna guaitar en Lluís -o Luis- Cerdó a entretenir-se en omplir mitja plana de diari insinuant que N'Antoni Mas s'estima més *ens* i *us* que no *mos* i *vos*, *el* i *la* que no *es* i *sa*, o *nosaltres* i *vosaltres* que no *no*ltros i *voltros*. En una paraula, el rosari que tothom sap de memòria.

La mateixa rondalla de sempre que tanmateix N'Antoni Mas ja havia resposta en no tenir res a dir contra la continuïtat de la versió original de les Rondalles. Com més va més dubes tenc si en Cerdó té enlloc pus a on-gratar.

No cal dir que, també com sempre, en Lluís -o Luis-, segons qui tngui davant-romania boca closa davant el bessó de la qüestió que N'Antoni Mas li va tornar arrambar, i no era el primer pic, com també ja havien fet d'altres, com jo mateix. Li va dir N'Antoni Mas: "Els nins no diuen *haig de fer, ens anem, o cal fer la feina*. Tots sabem que diuen *tenc que fer, nos anam, o hi ha que fer sa feina*. Això, si no parlen en castellà. Però, mentrestant, segons el senyor Cerdó, "se trata de poner al niño en guardia ante el catalanismo". Resumint: la mateixa mangarrufa de sempre. Enfrontar el barceloní amb el mallorquí i deixar que l'espanyol faci la seva via -via lliure, és clar". En Cerdó, ja dic, bé es va ciudar de fer més de dues-centes línies contra el "catalanisme enverinat"; ara, sobre el silenci que manté davant la castellanització que patim, només li va lleure fer-ne una i mitja: "jo he denunciat aquests exemples abans que ell". (Aniria bé poder comptar les vegades... i comparar el llenguatge que ha fet servir segons si toca *es castellà, sa meva llengua materna* o si toca *es catalanot*. Qualsevol diria que li fa vessa, badar boca davant aquesta qüestió de fons. Senyal que N'Antoni Mas va pegar allà on tocava.

REGISTRE FORMAL.-

També m'avenc amb l'historiador quan diu que "a l'edició en còmic de les Rondalles s'hi ha fet servir el registre formal. I punt". Vet aci justament el pebre que cou de valent a segons qui: que els catalans, en voler fer servir un registre formal comú a tot el

territori, en puguem fer servir un de nostre en comptes de l'espanyol. Que disposem d'una eina que, el dia que la facem servir amb normalitat, retorni al català l'hegemonia social en el seu territori històric. Venc a dir, tornar allà on érem abans que ens aplicassin *manu militari* la política lingüística annexionista que ens aplicaren dels decrets de *Nueva Planta* ençà.

Que jo sàpiga, N'Antoni Mas no hi té res a dir, que devora la versió en registre formal de les Rondalles es continuï editant la versió original. És més: se'n manifesta partidari: "Seria convenient que els allots mallorquins llegissin les Rondalles autèntiques. Si, perquè se'n sorprendrien de com s'ha empobrit el seu idioma, de la gran quantitat de paraules, expressions i construccions gramaticals que ja han desaparegut". En canvi és justament en Lluís o Luis Cerdó qui ens vol enroscar, als mallorquins, que la versió nova és incompatible amb l'original com si la vingués a llevar d'enmig: "es una versión catalanizada de los textos mallorquines de mossèn Alcover, una autèntica estafa lingüística (subretx jo) cometida sin el menor reparo y además, mintiendo". Qui és el censorador? Qui és l'excoent? Qui és el fonamentalista? Qui és el sectari? Qui és el dictador? Per ventura no han adaptada els castellans l'obra del *Mío Cid* a l'espanyol estàndard o formal modern, tot i que originalment estigués escrita en castellà antic? On és l'escandaleria d'en Cerdó per mirar d'instigar polèmica entre els castellans per aquest fet?

Comença a ser hora que ens anomenem, Sr. Cerdó, un sol idioma modern en tot el món -dic un de sol!- què s'escriu formalment seguint unes formes gramaticals (per no dir una gramàtica) i un inventari lexicogràfic (per no dir un diccionari) diferents per a cada dialecte. Venga, amic Cerdó, digau-nos-ho: sabeu cap argenti amb dos dits de seny que en saber un argenti que faci servir mots inusuals -o poc usuals- a l'Argentina i més propis de Castella, posem per cas, es posi a fer flamada i qualifiqui els mots del castellà central de "desbarats", "bunyols", "paraules estranyes i forasteres i tot", "espanyolades", -a Mallorca vós no us cansau de parlar de *catalanades*-, "paraulotes", "esguerros que no tenen agafada", "animalades", "parides" (això us ensenyaren a costura?), "esvorts sense cap ni peus", lèxic que "fa oi"... en sabeu cap, dic, d'argenti que es tregui de dins la fel una lletania com aquesta? Idò això va fer el nostre *amigo*. Si, mallorquins: són perles escrites d'en Cerdó i que tots podem comprovar llegint el

Mossèn Alcover, autor de l'Aplec de Rondalles Mallorquines. El seu esperit integrador de Catalunya queda ben clar al pròleg de la primera edició del volum primer on diu que les dedica "an el poble català de Mallorca".

Perlas y Cuevas dels dies 22-31 de desembre del 1989. Hi ha res que pugui avaluar millor que aquest llenguatge la categoria intel·lectual i cívica del *geni* que les s'ha arrabassades de dedins? Contesta-vos vosaltres mateixos

L'ESTÀNDARD CASTELLÀ O ESPANYOL

Encara esper els seus remucs perquè els "dictadors castellanots" facin una gramàtica i un lexicografia que reculli *ses formes populars proscriutes* específiques del castellà lleonès com, per exemple, *urnia, mudancia, palicia, palomba, lombo, forno, la mi madre, el tien, el quier, el cues* (que vol dir *cose*), *dejeste, quedeste, parezo, merezo, cercuca de aquí* (devora l'actual forma estàndard *cerquita de aquí*). També esper, i sé cert que per molta d'estona, que es posi a fer de Pere Mateu contra *sa dictadura espanyolista que s'ha carregat ses modalitats pròpies des castellà aragones* com, per exemple, *fenollo* (que vol dir *hinojo* en *castellanot* -que diria en Cerdó si tocava l'estàndard espanyol amb la mateixa finura amb què toca el català o mallorquí-), o *par tu, con yo, quisiendo, tuviendo, supio, dijio*, per dir-ne tan sols unes quantes. Vull deixar clar que aquestes formes són més antigues, dins els territoris dels dos dialectes que he anomenats, que no les de l'espanyol formal. Tanmateix, aquesta informació no es cap cosa de l'altre món ni res que jo em tregui del cap: llegiu el llibre *Dialectología española*, de N'Alonso Zamora Vicente, i tocau-ho amb les mans.

Si té per tan seu l'espanyol com el mallorquí (i em pens que l'hi toca tenir tant o més, en bravejar sempre seguit que el castellà és la seva llengua materna), què espera a pegar el crit en el cel pel fet que l'espanyol estàndard -com el català estàndard- manté un equilibri entre la diversitat i la unitat i que s'ho pensa -com és normal i bé que fa- a l'hora de fer llum verda a qualsevol dialectalisme? Què espera en Cerdó a dir-li el nom del porc, com fa en tocar l'estàndard de la nostra llengua? No estau empegueït, de tirar llamps i pestes contra els lingüistes catalans, que no han fet més que seguir senzillament els mateixos criteris que han seguits els lingüistes que han fixat el registre formal de qualsevol llengua moderna, entre les quals la vostra materna, l'espanyola?

En Cerdó sap -o tocaria saber- que el seu dialecte matern, el manxec o castellà central, fa de base a l'espanyol estàndard. I, partint d'aquesta base, les autoritats de la *Real Academia Española de la Lengua* van admentent, però també rebutjant, segons els casos, les característiques diferencials dels dialectes castellans perifèrics d'Espanya o de Sudamèrica. La contribució de la diversitat dialectal hispànica al registre formal espanyol té el límit lògic de la diferenciació excessiva. Com en català. Au, venga, Sr. Cerdó, què esperau a envestir els qui limiten la dialectalització de l'estàndard espanyol i a parlar d'"espanyolisme enverinat", "dictadors nazis", "feixistes", "castellanots", o d'"imposició des madrileny"? O ara no tindreu la boca tan falaguera com de costum? Venga venga, fora rampa! Ja podeu esser partit a dir que els qui, com vós, escriviu en castellà estàndard -bàsicament castellà central o manxec-, sou uns "espanyolots" que "volen imposar a ses zones rurals d'Andalusia i Extremadura un espanyol manxec plastificat i fals", "no s'andalús i s'extremeny com a modalitats riques i nobles de sa llengua, sinó es castellà de Madrid plastificat i convertit en bunyol fonètic, lèxic i sintàctic. Un bunyol que no els serveix per parlar dins ca seva, llevat que vulguin fer es ridícul". Baratau, estimats lectors, "Andalusia" i "Extremadura" per "Mallorca"; "espanyol manxec" per "català barceloní"; "andalús" i "extremeny" per "mallorquí"; i "castellà de Madrid" per "català de Barcelona", i tindreu davant el nas, copiades, dues frases escrites d'en Cerdó una damunt el *Baleares* dia 3-II-89 i l'altra damunt el *Diario de Mallorca* dia 27-VIII-88.

JORDI CALDENTEY
(Continuarà)

d'or i d'argent

Clàssic

Carrer de la Lluna
Tlf.: 63 24 11 91

Centre assistencial
Consultes mèdiques
Fisioterapeuta-practicant
Carrer Palou, 17-1-1
Tlf.: 63 30 91 - 07100 Soller

"QUE SI ENTRE ELLS HI HAVIA DIVISIÓ NINGUNA NE DISCÒRDIA, CO QUE DÉU NO VULLA... PERQUÈ ÉS MESTER QUE D'AQUEST PAS SE GUARDEN: QUE MENTRE TOTS TRES SIEN D'UNA VALÈNCIA, NO TEMEN TOT L'ALTRE PODER DEL MÓN... SERAN TOTS TEMPS SOBIRANS A LLURS ENÈTTICS" (RAMON MUNTANER, "EXIMPLI DE LA MATA DE JONIC", XIRIVELLA, 1325).

Cap a la independència

Fragment del parlament de Vytautas Landsberguis, ex-president de Lituània, independentista triomfant i heroic, al Parlament de Catalunya el dia 2 de maig de 1994. Així s'escorria la segona meitat de la nostra vida. Els que escollien lleialtat i mort resaven en els seus refugis la pregària:

"Jo, en qui rau més sovint l'odi i la ira, anhelo d'unir-me a Vós, que sou amor intrínsec. Vindiqueu-me, Pare, i aparteu-me de la persona menyspreable que porto a dins. Envieu la Vostra llum i la Vostra veritat. Que em conduixin cap el gran sacrifici que prepararà per a nosaltres Jesús Crist, el Vostre Fill, i el nostre Germà."

I aquest sacrifici de dotzenes de milers de vides no fou en va. Recordem els esdeveniments de la primavera de 1990 quan els tancs soviètics tornaren a encerclar el Parlament lituà que havia proclamat la independència, quan els nous assassins del KGB i els cascs negres afusellaren i esclafaren persones davant l'edifici de la televisió a Vilnius pel gener de 1991 i, més endavant, esperant el cop d'estat a Moscou, a finals de juliol, mataren els nostres guardes de fronteres. En el decurs d'aquests divuit mesos, els diputats patriòtics a Vilnius, expressant el desig del poble, eren conscients de dues coses: primer, que no anaven contra cap persona ni cap país, sinó que anaven contra la injustícia, la violència i l'odi, rebutjant-los abans que res en ells mateixos. L'esperit de Mahatma Gandhi i de Martin Luther King voleïava sobre Lituània. Sabíem que per aquell camí la mort no tindria res d'excepcional, res de nou. Si no nosaltres, qui? Si totes aquelles dotzenes de milers de guerrillers assassinats ho donaven tot, per què no podíem fer-ho també nosaltres?

Així fou una altra vegada el trajecte de Lituània cap a la llibertat en la seva història mil·lenària. Aquest camí encara no està exhaurit perquè l'amenaça expansionista de Rússia continua, i l'alliberament espiritual i el ressorgiment de Lituània ha resultat ser una tasca molt més difícil que la restauració de l'estat en si.

En el curs d'aquesta recent lluita dels darrers anys per la independència, quan cercàvem més suport i comprensió d'occident pel significat dels ultimàtums del senyor Gorbatxev i els seus tancs al nostre

parlament perquè ens declaràvem lliures, ens van sorprendre i ens van complaure les visites de les delegacions catalanes a Vilnius. Aleshores vam assabentar-nos més sobre vosaltres, vam començar a buscar maneres d'augmentar els nostres lligams i formes de cooperació. Vam intuir també a través del vostre i d'altres contactes com és de sensible i profunda la comprensió mútua entre petites nacions i països. La primavera de 1990 va ser el president de Txecoslovàquia, Vaclav Havel, qui fou el primer d'oferir el seu país, un territori neutral, per poder-hi celebrar negociacions entre Lituània i l'URSS sobre l'establiment de relacions mútues. A les acaballes del mateix any, la petita Islàndia va fer un pas noble reiterant el reconeixement diplomàtic de Lituània. Així mateix ho feren Dinamarca i Noruega. Després de la matança de Vilnius el gener de 1991, quan els tancs soviètics i els esquadrans de la mort del KGB atacaren brutalment els defensors desarmats de la independència de Lituània, una delegació del grup *Rainbow* del Parlament europeu va visitar Lituània i va participar en la solemne si bé tràgica celebració del 16 de febrer —o sigui l'aniversari de la restauració de la independència del nostre país l'any 1918—. Els vam percebre com els "verds" culturals —o sigui, que defensaven principis compartits per nosaltres— la supervivència dels grups ètnics i de les nacions, i els seu dret a existir i desenvolupar-se en un ambient de llibertat. Al cap de poc ens van visitar els representants catalans, amb els qui vam estudiar la possibilitat que Lituània participés en els Jocs Olímpics de Barcelona, no obstant els impediments soviètics.

Fou així com vaig arribar a la conclusió que encara hi ha moltes reserves humanes i creatives per descobrir a Europa. Tant de bo que aquestes nacions i països més petits d'Europa es vagin coneixent per tal de poder seguir un mateix camí i actuar en consonància. Europa, que durant tants segles ha estat *Hortus Nationum Bellicosum* podria esdevenir *Hortus Nationum Creantium*

En altres llocs ja he instat les nacions més petites d'Europa a fer valer la seva específica i exclusiva identitat cultural i a salvaguardar la seva diversitat cultural, formant un grup cohesionat dins de les organitzacions ja existents. Aquests són els països que descobreixen un llenguatge comú i perceben amb claredat el que pertany a la identitat nacional, al pluralisme cultural i a la supervivència de l'entorn ètnic. Ens adonem que l'actitud dels anomenats grans poders sovint no demostra gaire sensibilitat, i això és probablement natural, no els hauríem de fer retrets. Nogensmenys, el que ens preocupéssim per nosaltres mateixos i empenguéssim un camí comú no seria solament just, sinó també necessari. És per això que els lligams entre les nacions i els estats més petits serien una concepció innovadora i fructífera en el procés contemporani i global europeu.

Aquesta països han percebut la viabilitat de la naturalesa de la cultura com una força espiritual i com un compromís amb el món per tal de salvar-lo de ser espiritualment anorreat. En aquest aspecte no hi ha nacions grans i nacions petites —totes són grans mentre posseeixin un desig fervent amb fins creatius—.

Ara bé, si volem afrontar el nostre repte, hem de començar per existir, per sobreviure i per enfortir-nos. La pròpia història dels països petits ens ha demostrat que això no és gens fàcil d'assolir. Per altre banda, l'amenaça de desaparèixer ens impulsa a treballar, a promoure la cultura i a crear. D'això la vostra nació, com la meua, n'és molt conscient.

Estic convençut que les nacions més petites d'Europa, mitjançant la cultura —que representa també una manera d'entendre's i solidaritzar-se amb els altres— hi podem jugar un paper important. La voluntat comuna de molts és ja de per sí una voluntat ferma.

Contesta a una editorial de l'Estel

Estimats amics.

Vull desfer una mentida que conté el vostre editorial "Ecologia i barbàrie" (*L'Estel*, núm. 297, 15-8-94), una mentida que no és vostra de creació, sinó que és influència del món que no coneix Déu ni té cap desig de fer que continuï la vida al planeta, ja que el seu negoci és la mort i la destrucció del medi ambient. És de mort amb el narcotràfic: "Jo no els obligo pas a comprar-me droga" diu, hipòcritament, el qui l'ofereix; és de mort amb la fabricació d'armament, per la guerra, hipòcritament també, anomenada de defensa —i que duri indefinidament...—; és de mort, amb els cotxes-bomba del terrorisme (en diuen lluita armada), amb les mines col·locades expressament perquè qui hi travelli quedi sense peus o sense cames. No heu vist mai les fotos de la revista de la Creu Roja?

Aquí sí que hi ha el monopoli de gurus sobre la vida i la mort!

Sóc cristiana de l'Església Catòlica i per tant germana dels de l'Evangèlica i dels de l'Ortodoxa, i dono testimoni que no hi ha gurus entre nosaltres, sinó que Jesús, el Crist, és el nostre únic Senyor, la llei del qual és sols amor i vida. Per a tothom que vingui a aquest planeta. No abundor per a uns i misèria per a uns altres.

Vosaltres mateixos, amics, dieu en aquest mateix editorial, de la "barbàrie del capitalisme, basada en la desenfrenada acumulació de riqueses en poques mans, a costa del treball i de la precària vida de la resta de la humanitat". Idò! Qui té una responsabilitat de primer ordre davant la humanitat? Dieu-me si són els pastors de l'Església —que tots són pastors i tots som Església, no solament el sant pare, convé aclarir-ho—, o bé els gurus del poder i de l'abundància, que, per mantenir-s'hi, promouen campanyes d'esterilització entre els desenvolupats i els induïen a deixar-se capar com si fossin cans, quan avui tothom sap, perquè ho veu, que el millor remei a l'excés de natalitat és el desenvolupament, la millora de la vida... Com es fa evident a Catalunya. Qui no recorda, avui dia, aquells obrers antics, carregats de fills i de misèria? **Maria-Eugènia Vidal, Barcelona**

Carta enviada al president de la Generalitat de Catalunya

Davant el propòsit del Govern central d'ampliar el dret a l'avortament, amb un quart supòsit, la Institució Bíblica Evangèlica de Catalunya expressa el seu rebuig a aquesta mesura.

Com a cristians evangèlics, els quals tenim la Bíblia com a norma de la nostra fe i de la nostra conducta, afirmem que solament Déu dóna la vida o la treu, d'acord amb la seva Sobirania. El Nou Testament ens ensenya que ningú no pot llevar l'existència a un altre ésser humà, per haver estat creat a imatge i semblança de Déu. Fidels al missatge i l'esperit de la Sagrada Escriptura, ens presentem i reafirmem com a totalment contraris a aquestes pràctiques que considerem una degeneració de la ment i el cor dels homes.

Com a col·lectivitat cristiana, treballem i lluitem per la reconstrucció nacional de Catalunya, i el nostre punt de vista és que l'ampliació del dret a l'avortament és una manipulació amb finalitats polítiques ben assenyalades de la nostra societat en general i dels ciutadans, a despit de la seva consciència particular. Ens adrecem a vostè com a capdavanter de Catalunya i d'acord amb les seves creences esperem que es presentarà contrari a aquest projecte afavorit pel Govern de l'Estat. **Institució Bíblica Evangèlica de Catalunya, Barcelona, vuit de juliol de 1994**

L'Estel de Mallorca
La revista que diu el que els mallorquins pensen, i no s'atreveixen a dir.
Subscriu-vos-hi. Tlf.: 265005

Especialitat en
motos de gran
cilindrada

HARLEY-DAVIDSON

Carretera Desviament, 7-A

Soller - Mallorca

Tlf. i Fax 632986

David M. Simpson

Gabriel Marcé Frontera: "Fins que vaig sortir de Sóller no me vaig adonar com de castellanitzada que estava Mallorca"

El trobam a l'entrada del local de La Veu de Sóller i ens convida a entrar. És el director del setmanari des de fa tres mesos, un setmanari que es ven com el pa, cosa que poguérem comprovar observant durant cinc minuts un lloc de venda de premsa un divendres dematí, tothom demanava el diari o revista habitual i La Veu.

Com va sorgir la idea de fer un setmanari en català? li demanam.

Volíem crear un corrent d'opinió a la vall de Sóller i res millor que fer-ho a través d'una revista. Nosaltres compaginam les notícies solleriques i les notícies que motivin el debat amb articles d'opinió. Feim entrevistes i reportatges que estiguin basats en temes polèmics.

He notat que no feis enquestes.

En feim poques perquè duen molta feina i perquè, aquí, com que tots ens coneixem, la gent no col·labora gaire.

Sóller és un poble molt mallorquí, vull dir que he notat que tothom parlen mallorquí amb un accent semblant al català occidental, cosa que faria molta de ràbia a en Lluís Cerdó.

Aquí no hem tingut una immigració massa forta i la gent s'ha integrat. Per adonar-me com de castellanitzada que estava Mallorca vaig haver d'anar a Ciutat. Sóller ha estat fins ara un lloc tancat, més a prop de Màrsella que de Ciutat, i això ha fet que la nostra llengua sia molt estimada.

Qui guanyarà les pròximes eleccions autonòmiques i municipals?

No guanyarà ningú, i és possible que en Canyelles no pugui formar govern. Serà el moment que les forces nacionalistes es coalliguin amb el PSOE i EU per governar a les illes Balears. **Mateu Joan i Florit**

Dóna pena es pensar-hi

Climent Garau i Salvà

De fet, com mos ha acabat aquesta cosa des treball ningú s'esperava mai que das tant trist resultat. Un temps va esser controlat pes clero i sa gent rica i ne donaven de pica d'un modo exagerat.

S'obrer de bon dematí anava a missa primera, això era sa manera d'un jornal aconseguir. Anava el dematí a un pedrís de sa plaça, armat de pic i de pala per qualque senyor servir.

Sa submissió va durar fins mil nou-cents trenta-u que un canvi oportú el pobre va *alcançar*, un nou ordre va entrar que en tragueren beneficis, sortiren de grans suplicis que temps enrera s'usà.

Ses finques grans s'establiren dels senyors acabdalats, les senyalaren dictats que de fet no esperarien. Els pobres les comprarien per poder-les treballar, de vinya i ametllerar, de figueres les ompliren.

Sa llibertat conseguiren a dins l'orde social, va esser un fet triomfal que molt ho celebrarien. Sa missa suprimiren, romperen sa tradició, prengueren altre factor d'aquell que abans durien.

Un altre ritme durien de cara an es progrés.

obraven a s'enrevés del primitiu que vivien. Es camí enfocarien de cara en es comerç. sortiren homes experts, es ment demostrarien.

Moltes empreses muntaren de fusters i sabaters, se n'alçaren mercaders que tot comercialitzaven. Dins tot ordre s'engronsaven aquell personal decent, molta vida a sa gent, ells, de fet, la *disfrutaven*.

Els empresaris muntaren fàbriques pels treballadors, era un moment *hermós* perquè molts duros guanyaven. Els sindicats se muntaren per s'empresari exigir, li tancaren es camí, tota passa controlaven.

Es govern va prendre part en ses seves exigències, li aplicaren sentències

d'un mode ben alarmant; el varen anar *apurant* fins el darrer clavier, sa retirada va fer el negoci regalant.

No va poder resistir, lo molt que li exigia, cada dia s'afegia i no ho podia cobrir. An els obrers oferí sa tan immensa fortuna que havia guanyat una a una pel personal mantenir.

Es jornal tant ha pujat que se menja es producte, ara es cas mos resulta que se troba saturat; quatre milions de parats hi ha dins sa nostra guarda, veurem qui tendrà sa manya d'adobar aquest filat.

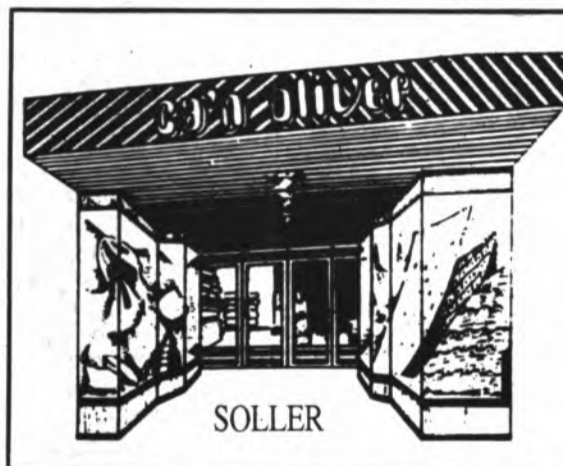
Es Govern va protegint moltes empreses *quebrades*, però es duros de ses arques les treuen de ben endins;

ells se tenen per molt fins en so modo de xerrar, cap partit dels molts que hi ha los farà net el lleixiu.

Sa cosa amunt pujà, ha davallat en picat, tot aquell que ha manat en cap moment va *quebrà*, sinó que aprofità aquell florescent moment, un cotxe ben resplendent d'això no se descuidà.

L'obrer se podrà salvar si fa sa grossa unió i en conjunt lluitar-ho lo que s'empresa donà. Com que res han de pagar de local i maquinari hauran de fer inventari amb sa pèrdua i es guanyar. Contra es govern lluitarà prescindint des sindicat, que ells dos han motivat tot es malestar que hi ha; s'obrer compte es donarà que en es pes de sa romana sabrà tocar sa campana quan se fam li arribarà.

No hem mester secretaris que mos duguin es control, s'obrer sap anar tot sol, ell sap fer els inventaris; vol prescindir de rosaris que pes coll li han penjat, es govern i sindicat són gent de tristes memoris.

L'AUTÈNTICA ROBA DE LLENGUES

--- O ---
CONFECCIÓ DE CORTINATGES

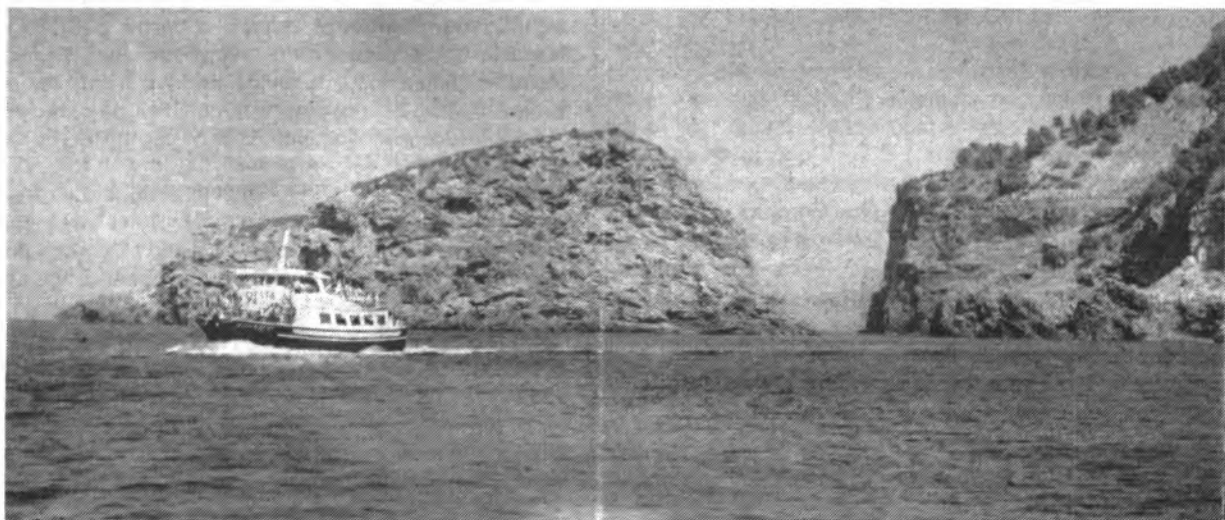
Victòria, 1 i Lluna, 25
Tel: 631288 - Fax: 630334.

TRAMONTANA, S. A.

EXCURSIONS MARITIMES A SA CALOBRA, TORRENT DE PAREIS I FORMENTOR

Carrer Marina, 16
Apartat de correus 128
Tlf.: 63 31 09 Port de Soller

Jaime Sastre i Mateu Joan (Director de l'ESTEL) al Jutjats de Palma.

DEMANDA CIVIL DE VENTURA RUBÍ CONTRA MATEU JOAN I JAUME SASTRE

(Jaime Sastre) Desembre 1993: Ventura Rubí, el Tinent de batle de l'Ajuntament de Sencelles pel PP, interposa una Demanda Civil de Garantia Jurisdiccional del Dret a l'Honor contra Mateu Joan (Director de l'ESTEL) i el col·laborador Jaime Sastre, als quals requereix una indemnització de 5 MILIONS de ptes. pels següents fragments publicats a L'ESTEL:

1 d'agost de 1993: "Ventura Rubí es vol untar amb l'aigua de la Part Forana. Ventura Rubí, Tinent de Batle pel PP de l'Ajuntament de Sencelles, és l'especulador que es vol untar venent les aigües de tot el poble a EMAYA".

1 de setembre de 1993: "Ventura Rubí, un ofegat de deutes que necessita treure doblers d'allà on sigui. (...) Bona peça i no precisament de formatge que hi ha amb el Sr. Rubí. Segons fonts ben informades... està carregat de deutes i els embargaments se'l mengen viu".

1 de novembre de 1993: "Rubí tenia calculat fer duros a palades duent-se'n en benefici propi l'aigua de tots els sencellers. (...) Com que està estret de per tot i no sap on girar-se de deutes i d'embargaments".

De la defensa de Ventura Rubí s'encarrega Mateu Cafellas Vich, el mateix advocat que du el tema dels expedients per infraccions urbanístiques del terme de Sencelles i germà del secretari de l'Ajuntament, Juan Cafellas Vich.

QUERELLA CRIMINAL DE VENTURA RUBÍ CONTRA MATEU JOAN I JAUME SASTRE

(Jaime Sastre) El mes de juny de 1994, Ventura Rubí va interposar Querella Criminal per un delictes d'Injúries Greus contra Mateu Joan i Jaime Sastre per l'article d'aquest publicat a L'ESTEL dia 15 de maig de 1994 titulat: Ventura Rubí, el Luis Roldán de Sencelles. Reproduïm de l'escrit de la querella: En dicho artículo, el Sr. Sastre afirma "Ventura Rubí, per exemple, és un paràsit; és un Luis Roldán en petit que s'inventa mangarrufes de tota casta per viure com les paparres a costa dels doblers del poble de Sencelles". A continuació de tan gráficas y expresivas manifestaciones, el Sr. Jaime Sastre hace alusión a una serie de presumibles actividades en las que habría intervenido el Sr. Rubí.

La demanda s'ha presentada al Jutjat d'Instrucció num. 6 el titular del qual és el jutge Miguel Jesús Florit Mateu.

OFENSIVA DEL PP PER INTIMIDAR LA SOCIETAT CIVIL (La politització de la justícia)

Jaime Sastre

Ja ho va anticipar dia 17 de juliol el polític del PP i president del CIM, Joan Verger, quan va dir: la situació, en tornar de vacances, es tornarà enormement crispada, ja que no debades entrarem en una pre-campanya duríssima (DM 17.VII.94). L'altre dia el diari *Baleares* duia el següent titular de mitja plana: El període polític començarà aquest mes amb un grau alt de crispació (BAL. 4.IX.94). Efectivament, ja sabia bé de què parlava Verger quan anunciava crispació. Hom té la sensació que els polítics del PP viuen la situació actual, sobretot després de la ruptura del pacte PP-UM (març 94), com si la seva permanència al poder depengués d'una jugada del tot o res. Per això estan nerviosos i irritables. Si tenim en compte conflictes i escàndols com els de Calviagate, Brokerval, el transvassament d'aigua, la macro-presó, el POOT, la incineradora, etc. lliga perfectament amb la forma d'esser de Cafellas i cia. el fet que hagin tirat pel camí d'enmig i ara intentin intimidar les veus crítiques. Que s'ha creat un clima explosiu, això no escapa gairebé a ningú que segueixi l'actualitat política. En aquesta línia, el gasetiller Torres Blasco escrivia: Sap Cafellas que sense majoria absoluta no governarà i d'aquí que calgui batre els nacionalistes. (...) Fa temps que Pere Sampol no ignorava que anaven per ell i serà, o no, coincidència però l'anunci de querella del batle de Manacor, Gabriel Bosch (PP) es produeix a la vegada que els problemes que estan passant entre el PSM i UM al CIM.

Seguint el fil del que deia abans i relacionat amb la crispació de què parlava podem observar des de fa uns mesos com la rivalitat política ha botat la tanca del debat a les institucions, als mítings o als mitjans de comunicació i ha arribat als Tribunals de Justícia que s'han vist convertits en una perllongació d'aquells. D'una manera crònica els jutges es queixen de la massificació dels jutjats. Hi ha un excés de plets. És cert, en això tenen tota la raó els jutges. Ara, però, la situació ha empitjorat quan s'ha convertit en un fet habitual anar als tribunals per assumptes de llenguatge (insults, injúries, danys a l'honor...) relacionats amb la controvèrsia política. Què no es diuen alguns polítics en plena campanya i pre-campanya electoral? I quins exabruptes no s'intercanvien els comentaristes, els escriptors, etc. per damunt els papers? De no posar-hi remei, com continuï i vagi a més aquest "costum" de polititzar els Tribunals de Justícia, els jutges es poden preparar. Per exemple, durant la campanya electoral de les últimes eleccions andaluses, el president del PP andalús, Javier Arenas, es va querellar per injúries contra Alfonso Guerra per haver-lo acusat de corrupte. Us imagineu què pot passar si cada polític que se sent ofès va als tribunals?

Doncs, passarà, el que ja començem a veure a Mallorca. Com a escriptor interessat des de sempre pel llenguatge de combat, faig un seguiment dels desqualificatius que s'intercanvien alguns polítics. Vet-ne ací alguns de recents (els he mantingut en foraster perquè no perdessin ni una unça d'expressivitat): Maig 94: Alvarez Cascos, Secretari General del PP, acusa Narcís Serra de ser: el rey de las cloacas del PSOE; Maig 94: Juan Carlos Rodríguez Ibarra afirma: Aznar se está significando como el mayor cobarde político de la historia de la democracia española; Juny 94: Antonio Romero, diputat d'IU, qualifica Serra d'inútil, cobarde e indigno; Març 94: Julio Anguita qualifica de subnormales els crítics que abandonaven IU per anar al PSOE; Octubre 93: el president del Parlament gallec pel PP, Victorino Muñoz, qualifica Carlos Solchaga de: subespecie de enanoide psicofante; Octubre 92: l'aleshores ministre José Luis Corcuera qualifica alguns periodistes de: mentirosos, memos y chocholos; etc. I això són tan sols alguns exemples agafats al vol. Què dir, per exemple, de l'historial d'Afonso Guerra quan ell tot sol pot omplir un llibre amb els seus insults! Com oblidar que sovint Gabriel Cafellas tracta l'oposició política amb els termes d'ases, fariseus, hipòcrites, poca-vergonyes, etc.? I a l'inrevés, com passar per alta que Nicolau Llaneres va qualificar el PP d'organització mañosa i antidemocràtica, o que el batle de Sineu va dir que Ventura Rubí era un sucio navajero?

Ja es veu venir d'una hora enfora, si a partir d'ara, cada vegada que un personatge públic, de pell delicada i hipersensible, acut als Tribunals perquè s'ha sentit ofès, doncs ja ho he dit: que es preparin els jutges! Que es preparin bé perquè els caurà tal barrumbada de paperassa damunt que els deixarà retuts. Per a mi els tribunals de justícia són un instrument al qual només s'ha de recórrer en casos com assassinats, violacions, robatoris, agressions, estafes, suspensió de pagaments, abusos de poder, corrupció, situacions d'indefensió, xantatges, extorsions, etc. Fora d'això, el llenguatge s'ha de combatre amb el llenguatge, les idees s'han de combatre amb les idees. En una societat mínimament democràtica, un polític en actiu és un personatge públic elegit pels ciutadans i que cobra dels contribuents. Qui no vol pols que no vagi a l'era! Ningú no està obligat a presentar-se de candidat a unes eleccions. En conseqüència un càrrec públic ha de saber que esser criticat qüestionat i fiscalitzat és quelcom consubstancial al sou que cobra. Amb això vull dir que si un Ventura Rubí, un Arturo Cadenas, un González Ortea, o qualsevol dirigent del partit que sigui, no sap encaixar una crítica (lleu, dura o sarcàstica) el que ha de fer és no anar per mig i quedar-se a ca seva.

José Mª González Ortea, ex-portaveu del PP al Parlament i actualment enginyer cap de la Conselleria d'Obres Públiques.

Catita Enseñat, ex-delegada de cultura amb UCD, ex-directora general del Govern Cafellas i actual directora General d'Espais Protegits.

GONZÁLEZ ORTEA DENUNCIA JOAN VICENÇ COLOM

(Jaime Sastre) L'ex-portaveu del PP al Parlament Balear i Enginyer Cap de la Conselleria d'Obres Públiques del Govern Balear, espòs de Catita Enseñat i cunyat del falangista Bartolomé Enseñat, ha interposat querella criminal per injúries i calúmnies contra Joan Vicenç Colom per un reportatge publicat per Diario 16 dia 13 de juny de 1993 i signat per David Oller on s'afirmava: el que passa a Escorca té més a veure amb una vendetta a l'estil de la màfia siciliana que el desig municipal de respectar i de preservar el medi ambient. El batle d'Escorca no és més que un simple missatge a les ordres del padrino que regeix des de l'ombra els destins de terres i de persones en aquest municipi... Em referesc a José Mª González Ortea, portaveu del Grup Popular del Parlament Balear. Són precisament González Ortea i Pedro J. Morey els qui van decidir fer batle del nostre municipi el donat del viver de Menut, Antonio Gómez Pérez. González Ortea i Franco Mas Vives... s'han aliat per treure'ns fora del terme municipal i utilitzen tota mena de mangarrufes, incluídes les il·legals. Lamentariem amb tota la nostra ànima que Escorca fos el palerm mallorquí.

La defensa de González Ortea torna anar a càrrec del misser, RAFAEL PARERA, que s'ha caracteritzat per defensar tots els polítics del PP que han tingut problemes, per exemple, el Senador Guillermo Vidal que va esser condemnat pel Tribunal Suprem per prevaricació. El magistrat del Jutjat d'Instrucció núm 6, el jutge, Miguel Jesús Florit Mulet, va imposar una fiança de 9 MILIONS de ptes. a Joan Josep Vicenç.

«Precedents: el cas de Pòrtula»

EDITORIAL

DOTZE DE DESEMBRE DE 1992: Querrela criminal per "delicte d'injúries i calúrnies" contra el Consell de Redacció de la revista *Pòrtula*.

MOTIU: L'article d'opinió "Quin espectacle", publicat a la revista *Pòrtula* el mes d'octubre de 1992, signat per "Foner".

EL QUERELLANT: El sr. Miguel Romaguera Cañellas, regidor de l'Ajuntament de Marratxí.

ELS QUERELLATS: Els membres del Consell de Redacció de la revista *Pòrtula*.

RESOLUCIÓ DEL TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA DE LES BALEARS: Auto 96/93 de 18 de novembre de 1993: "Las expresiones vertidas en el artículo "Quin espectacle" de la revista "*Pòrtula*" de Marratxí, firmado bajo el seudónimo "Foner", se integran plenamente en el contexto de la libre crítica política... como extensión lícita y tutelable constitucionalmente de la libertad de expresión, a la que, con más amplio vigor, han de hallarse sometidos quienes, por mandato del pueblo y en su nombre, están encargados de la "cosa" pública..."

LA QUERELLA DEL REGIDOR ROMAGUERA TEXT ÍNTEGRE DELS DOCUMENTS DELS JUTJATS

Procedimiento: PREVIAS 114/93 04
JUZGADO DE INSTRUCCION
NUMERO DOS
PALMA DE MALLORCA

AUTO
PALMA DE MALLORCA, A TRES DE MAYO, DE MIL NOVECIENTOS NOVENTA Y TRES
ANTECEDENTES DE HECHO:

El presente procedimiento se incoó por querrela por calumnia e injurias interpuesta por el Procurador Gabriel Tomás Gili, en nombre y representación de Miguel Romaguera Cañellas, contra Pere Amengual i Bestard, Miquel Bosch i Auba, Biel Massot i Muntaner, Joana Maria Matas i Alomar i Bartomeu Pou i Fiol; habiéndose practicado cuantas diligencias de investigación se consideraron esenciales para determinar la naturaleza y circunstancias de los hechos y las personas que en ellos participaron; dado traslado de las actuaciones al Ministerio Fiscal y Parte Querellante, el Ministerio Fiscal solicitó el sobreseimiento provisional del art. 641-1 de la L.E.Crim., y la Querellante calificó los hechos de constitutivos de un delito de calumnia y de otro de injurias graves.

FUNDAMENTOS JURIDICOS:

Que procede declarar el sobreseimiento provisional de las presentes actuaciones de conformidad con lo dispuesto en el art. 641 número 1 de la L.E.Crim., al no haber resultado debidamente justificada la perpetración de delito alguno y ello en base a los siguientes razonamientos: *Primero.*- Con respecto al delito de calumnias del que se acusa por el querellante debe señalarse que el delito de calumnia tipificado en el art. 453 del Código Penal como la falsa imputación de un delito de los que da lugar a procedimiento de oficio requiere según reiterada jurisprudencia que dicha imputación ha de ser precisa, concreta, terminante y determinada con la redacción del artículo que motivó la querrela sino afirmaciones de carácter general pero ninguna imputación concreta; *Segundo.*- Con respecto al delito de injurias graves no se aprecia en el artículo ya citado y publicado por la revista "*Pòrtula*" la existencia de animus injuriandi que constituye el elemento subjetivo necesario perar la tipificación del delito de injurias ya que en materia de crítica política, com es este caso en que se realiza una acerba crítica de la actuación política del querellante, concejal del ayuntamiento de Marratxí, se excluye en general la injuria aún cuando se empleen palabras desabridas, agrias o que hieran el amor propio de los supuestos agraviados, como se recoge entre otras en sentencia del Tribunal Supremo de 29 de enero de 1990, asimismo el Tribunal Constitucional en su sentencia de 15-02-90 determina "que el reconocimiento constitucional de las libertades de expresión y de comunicar y recibir información ha modificado profundamente la problemática de los delitos contra el honor en aquellos

supuestos en que la acción que incide en este derecho haya sido realizada en el ejercicio de aquellas libertades, pues la dimensión constitucional de estas convierte en insuficiente el criterio de animus injuriandi, tradicionalmente utilizado por la jurisprudencia penal en el enjuiciamiento de dicha clase de delitos y cuya insuficiencia dimana de que en los derechos fundamentales que consagra el art. 20 de la constitución excede del ambito personal

por su dimensión institucional y porque significan el reconocimiento y garantía de la opinión pública libre y por tanto del pluralismo político propugnado por el artículo 1-1 de la propia Constitución como uno de los valores superiores de nuestro ordenamiento jurídico", por lo que a tenor de lo expuesto procede acordar el sobreseimiento de las actuaciones, al no estimarse acreditada la existencia de delito alguno.

en atención a lo expuesto:

DISPONGO: Se acuerda el sobreseimiento provisional de las actuaciones.

Esta resolución no es firme y frente a ella cabe recurso de reforma ante este juzgado, que ha de interponerse en el plazo de TRES días.

Así lo acuerda, manda y firma D. JUAN IGANCIO LOPE SOLA MAGISTRADO JUEZ del Juzgado de Instrucción número DOS. DILIGENCIA.-Seguidamente se cumple lo acordado, doy fe

AUTO Núm 96/93
(TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA DE LES ILLES BALEARS)

Ilmos. Sres.
Presidente
D. Guillermo Vidal Andreu
Magistrados
Da. Margarita Beltrán Mairata
Da. Magdalena Ferreté Solé
En la ciudad de Palma de Mallorca, a dieciocho de noviembre de mil novecientos noventa y tres.

HECHOS

1.-Por Auto de fecha 3 de mayo de 1993 dictado por el Juez Instructor, se decretó el sobreseimiento provisional de las Diligencias Previas no. 114/93, que dieron lugar a la incoación del presente rollo de apelación.

2.-Por escrito presentado por el Procurador D. Gabriel Tomás Gili, en nombre y representación de D. Miguel Romaguera Cañellas, se interpuso recurso de reforma y subsidiario de apelación contra el mencionado Auto, desestimándose aquélla y admitiéndose ésta por Auto de fecha 29 de Junio siguiente.

3.-Recibidas las actuaciones en esta Audiencia, se pasaron las mismas al Ilmo. Sr. Magistrado Ponente para su resolución.

RAZONAMIENTOS JURIDICOS

Como con acierto razona el Juez "a quo", las expresiones vertidas en el artículo "Quin espectacle" de la Revista "*Pòrtula*" de Marratxí, firmado bajo el seudónimo "Foner", se integran plenamente en el contexto de la libre crítica política, expuesta con mayor o menor acierto y con mayor o menor dosis de ponderación y buen gusto, pero, en definitiva, como extensión lícita y tutelable constitucionalmente de la libertad de expresión, a la que, con más amplio vigor, han de hallarse sometidos quienes, por mandato del pueblo y en su nombre, están encargados de la "cosa" pública, y, por ende, con deber de soportar voces públicas de disconformidad. No hay, pues, actividad delictiva alguna en la publicación del rotativo, ni mucho menos de aquel solo reportero que se ha negado a facilitar la identidad del autor material del artículo.

En consecuencia, EL TRIBUNAL ACUERDA: DESESTIMAR el recurso de apelación interpuesto por el Procurador D. Gabriel Tomás Gili, en nombre y representación de D. Miguel Romaguera Cañellas, contra el Auto de fecha 3 de mayo de 1993 dictado por el Juez Instructor, el que confirmamos en todas sus partes. Notifíquese la presente resolución al Ministerio Fiscal y demás partes personadas.

Así lo acordaron y firman los Ilmos. Sres de las anotaciones del margen.

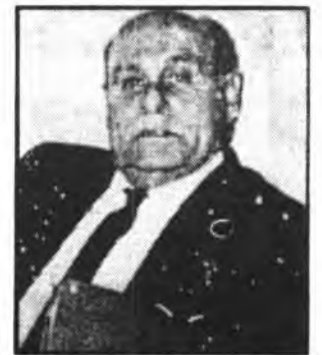

Arturo Cadenas

Pere Sampol

Rafael Parera

Bartolomé Enseñat

BARTOLOMÉ ENSEÑAT DENUNCIA PATRICE HUSSON

(Jaume Sastre) Bartolomé Enseñat Estrany, sogre del polític del PP González Ortea, el mes de maig de 1994 va interposar Querrela per un delicte de Calúrnies i d'Injúries Greus per escrit i amb publicitat contra Patrice Husson Mayol amb motiu de les declaracions efectuades per aquest en una entrevista publicada per L'ESTEL dia 15 de desembre de 1993. Bartolomé Enseñat, defensat per RAFAEL PARERA, demanava al jutge que imposés al querellat una fiança de 80 MILIONS (sic) per cobrir les responsabilitats civils, xifra que va esser reduïda a la increïble quantitat de 15 milions pel magistrat jutge accidental del Jutjat d'Instrucció Núm. 4 de Palma. Les frases que han estat objecte de la querrela són:

"Patrice Husson: He vingut a Mallorca per recuperar la casa que el falangista Tomeu Enseñat va robar a la meva família l'any 1947"

"... la casa pairal.. que el dirigent falangista, Tomeu Enseñat ens va robar durant la postguerra, l'any 1947".

"... Tomeu Enseñat feia molta de vasa com a cap de brot de Falange Española..."

"... l'amenaçaren d'enviar-li l'escamot del Roig Tix i del macu de Campanet a matar-la a ella i a tota la seva família..."

"... les cunetes de Mallorca que havien omplert de morts els escamots falangistes..."

"... involucrat en l'atemptat terrorista més gros que hi ha hagut a Mallorca, la bomba contra la Casa del Poble que va esclatar dia 4 de Juny de 1936..."

"... individus tan sospitosos com González Ortea i Catita Enseñat, que avui gaudeixen i destrossen un patrimoni que el vell Enseñat va robar a la meva família..."

"... per la comarca d'Inca encara se'n recorden de les seves malfetes com a falangista..."

"... Actualment viu a Palma perquè de Sóller també va haver de fugir quan els sollerics descobriren la seva barra i poca-vergonya i els continus robatoris del patrimoni arqueològic..."

"... els botxins falangistes tenien costum de tallar les orelles a les seves víctimes i guardar-les com a trofeus..."

"... els falangistes... havien robat (el rellotge) al cos calent del metge de Campanet, Julià Bennàssar i Mir, assassinat dins una cuneta a la sortida del poble..."

Etc.

ARTURO CADENAS DEMANDA PERE SAMPOL

(Jaume Sastre) El president d'EMAYA, Arturo Cadenas, del PP va dur a la barra el diputat del PSM, Pere Sampol per haver denunciat aquest en una roda de premsa l'existència d'una màfia d'especuladors d'aigua lligada al PP. Cadenas va acusar Sampol d'injúries i calúrnies greus fetes en públic i va demanar una indemnització de 15 milions de pessetes a més de la inhabilitació i el desterrament del diputat Pere Sampol. La defensa de Cadenas va anar a càrrec, com ja és habitual en aquests casos, del misser RAFAEL PARERA. Sampol va declarar dia 13 de maig de 1994 davant el magistrat del TSJB, Juan López Gayá, i es va reafirmar en les seves declaracions dient que tenien un caire polític i que no pretenien ofendre personalment el president d'EMAYA. Setmanes després, el TSJB va DESESTIMAR la demanda del polític del PP.

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. Què n'opinau, d'això?

Isabel Alcover (batlesa de Sóller). Què vol dir això! Sempre que vaig a parlar per ràdio ho faig en mallorquí. Aquí, a Sóller, tenim dos setmanaris en mallorquí i els diaris de Ciutat tenen qualche article en mallorquí; anau, anau a fer enquestes entre els comerciants i deixau-me que tenc molta de feina.

Antònia Oliver (hoteleria). Injust! Aquests del PP i del PSOE no ens volen gens de bé. No ens xuclen la sang perquè no poden. Hem d'aprendre del catalans i votar partits nacionals com UM i PSM.

Gabriel Alcover (informàtica). Hem de votar partits mallorquins si volem tenir les coses en mallorquí.

Pedro Toledo (Sa Picada). No és just. Aquests del PP i del PSOE no estimen els mallorquins. Hem de votar UM.

Maria Mulet (Patufet). No és just. Aquests del PP i del PSOE que comanden no ens estimen. Hem de votar partits mallorquins, com el PSM que defensa Mallorca.

Xesc Mira (Ben Calçat). No hi ha dret, a això! Aquests que comanden no ens estimen gens ni mica! No hem de votar mai més els espanyols del PP i del PSOE. Hem de votar els mallorquins d'UM.

Sofia Cerezo (educadora infantil). No, no és just. Si volem superar aquesta injustícia hem de votar partits mallorquins que defensin els nostres interessos i la nostra cultura.

Martí Cifre (bar Mallorca). No és just. Aquests que comanden no ens estimen. Hem de votar el PSM.

Matrimoni Arbona-Bernat (Port de Sóller). Això no és just. Aquests que comanden no ens estimen gens ni mica. Hem de votar partits mallorquins que vetllaran pels nostres interessos.

Antoni Cerdà (bar Los Tilos). No és just. Nosaltres no som forasters. Aquests que comanden només ens estimen a l'hora de votar. Hem de votar partits mallorquins.

Miquel Reines (berenars). No és just. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem d'esser com els catalans, que voten partits nacionalistes.

Catalina Bauçà (flaquera). No, no és just. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar UM, un partit de mallorquins.

Montserrat Pavia (Lazoport). Injust! Aquests que comanden són uns aprofitats. Hem de votar partits mallorquins, d'esquerres i de dretes, però mallorquins.

Maurici Revilla (Port de Sóller). No és just. Aquests que comanden ens estimen poc. Hem de votar el PSM.

Biel Ripoll (cas Siquier). No és gens just això. Aquests que comanden són de partits espanyols que defensin Espanya. Hem de votar partits mallorquins que defensin Mallorca.

Pere Alemany (bàrman). No és just. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Ja que som mallorquins, hem de votar partits mallorquins com UM o PSM.

Antoni Fernández (Florida). Als mallorquins ens han fotut i ens fotran mentre votem aquesta gent del PP i del PSOE. Hem de votar UM, que defensa Mallorca.

Joan Plomer (Les Delícies). No és just. Aquests que comanden no ens estimen. Hem de votar UM i PSM, partits que duren progrés i benestar a tots els mallorquins.

David Simpson (Motos Sóller). Injust. Aquests del PP i del PSOE no estimen els mallorquins. Heu de votar partits mallorquins que defensin Mallorca.

Aina Colom (Ben Calçat). És ben injust, això. No m'agraden gens aquests del PP. Hem de votar el PSM.

Macià Payeres (Port de Sóller). Això no és gens just. Aquests que comanden estimen els forasters. Hem de votar partits mallorquins que defensin les nostres coses.

Jaume A. Aguiló (Tramuntana). És injust. Aquests que comanden no ens estimen gaire. Hem de votar partits mallorquins que defensin les nostres coses.

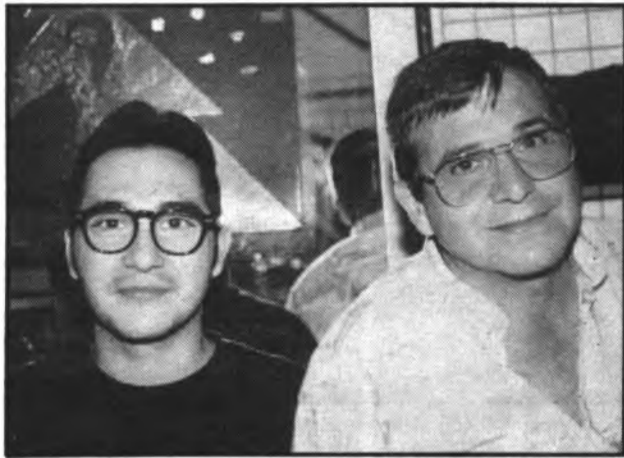

Antònia Ribes (bar Vicente). No és just. Som a ca nostra i ens fan el darrer mot del Credo. Aquests que comanden no ens estimen gaire. Hem de votar UM o PSM.

Pere Sampol (Sóller). Això no està bé! Què vol dir? Cent reputes!, s'enduen tot el que poden i ens donen les sobres dels altres, aquests que comanden. Jo som d'Unió Mallorquina.

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. Què n'opinau, d'això?

Família Vidanya (botiguers). No és just. Allò que ve de fora pareix millor que allò que és nostre, i així no anam. Hem de votar partits nacionals mallorquins i llavors ens governarem nosaltres mateixos.

Nicolau Vanrell, Nicolau Arbona (can Gaví). És una vergonya, una vergonya grossa! Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar partits nacionals mallorquins.

Mercè Pizà (Can Pisà). Totalment injust! Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar ERC o PSM, partits que defensen la terra.

Josep Serra (Autos Lla- cer). No és just. Aquests que comanden no ens estimen. Hem de votar UM, un partit mallorquí.

Antoni Oliver (roba de llengos Ca n'Oliver). És un producte de voluntat política. Per exemple al Principat, Televisió de Catalunya i Catalunya Ràdio tenen audiències brutals, són absolutament normalitzades i subvencionades per la Generalitat. Aquí, un memeu! L'interès dels nostres governants és pràcticament nul en aquest sentit, i d'aquesta manera és absolutament impossible avançar en la normalització lingüística. La gent, el ciutadà, sortosament té les idees més clares que mai, però els qui comanden van a "xupar roda"... Així de trist!

Antoni Garau (administratiu). No és just! El PP i el PSOE són partits espanyols i defensen la llengua espanyola. Hem de votar partits mallorquins que defensen la llengua dels mallorquins. UM i PSM.

Antoni Martín (confecció). No, no és just. Som mallorquins i estam a la nostra terra. Aquests que comanden no ens estimen. Hem de votar partits mallorquins.

Bartomeu Joan (Cocus). Injust! Aquests que comanden només miren pels seus interessos personals. Hem de votar el PSM.

Sebastià Forteza (colmado La LLuna). No, no és just. Aquests que comanden només pensen en nosaltres a l'hora de cobrar, i cobren molt. Hem de votar partits mallorquins a veure si ho faran millor.

Margalida Vidal (flaque- ra). No és just! Aquests del PP i del PSOE que comanden demostren que no ens estimen. Hem de votar partits nacionals mallorquins, com UM, que arreglaran això.

Maribel Quirós (café de la plaça de Sóller). Malament, jo som mallorquina i me sent discriminada. Aquests del PP no estimen els mallorquins. Hem de votar partits nacionals mallorquins.

Bartomeu Tries (Sóller). No és just de cap de les maneres. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar partits mallorquins com el PSM o UM.

Gaspar Cortès (comer- ciant). No, No és just. Aquests del PP i del PSOE pareix que no ens estimen. Hem de votar els nostres, els partits nacionals mallorquins.

Maria Noguera (Elèctrica Martí). Si fóssim un país normal, tot estaria en mallorquí. No, aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Lo seu és votar partits nacionals mallorquins que miraran per les nostres coses.

Guillem Bernat (joieria Classic). No, no és just. No ens estimen gaire, aquests del PP i del PSOE que comanden. Hem de votar partits mallorquins com el PSM, ERC o UM, que defensen el nostre país, els Països Catalans.

Joan Roig (fuster). Tenim allò que ens mereixem. Votam partits espanyols i tenim les coses en espanyol. Hem de votar partits mallorquins.

Esperança Jaume (Arte- sans). No és gens just, això. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar partits nacionals mallorquins d'una vegada.

Margalida Femenies (Expo-pell). És ben injust, això! Aquests del PP i del PSOE no miren pels mallorquins. Hem de votar partits nacionals mallorquins que promocionaran les nostres coses. A mi, m'agrada UM.

Jaume Palou (Sóller). No està bé. Aquí cadascú va a la seva. Aquí, a Sóller, els partits nacionals de Mallorca van a matar entre ells, i així no podem fer mai res. El PP i el PSOE fan allò que els manen des de Madrid.

Margalida Vicenç (can Bibi). És molt injust, això! Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar partits mallorquins.

Julià Valls (pizzeria Por- to). No és just. Aquests del PP i del PSOE no estimen els mallorquins. Hem de votar partits nacionals mallorquins i canviar de govern.

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. Què n'opinau, d'això?

L'amo i els clients del bar Nàutic. No és just. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen gens ni mica. Hem de votar partits mallorquins.

Miquel Seguí (can Seguí). No està gens bé això. Aquests del PP i del PSOE no estimen els mallorquins. Hem d'anar més vius i esser com els catalans, canaris i bascos, que voten els seus. Hem de votar partits mallorquins.

Joana Marquet (Port de Sóller). No, no és just! El PP i el PSOE són partits espanyols i defensen l'espanyol. La curolla d'aquests polítics és fer-se rics. Hem de votar partits nacionals mallorquins que defensin la nostra terra.

Rafel Gayà (Sant Joan). Mal fet! Els espanyols ens han invadit. Aquests del PP i del PSOE que comanden no ens estimen gens. Hem de votar el PSM, que defensa Mallorca.

José González (Cafè Sóller). No és just. Aquests del PP i del PSOE no estimen els mallorquins. Hem de votar partits mallorquins que defensin les nostres coses.

Mateu Coll (electricista). És injust! Cada vegada que pos la ràdio i no trobes en mallorquí estic disgustat. Aquests del PP i del PSOE que comanden no ens estimen. Hem de votar partits nacionals com el PSM.

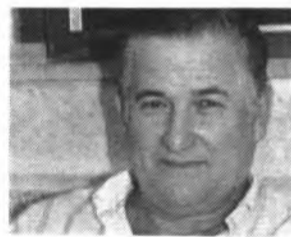
Maria Payeres (botiguera). No, no és just això. Aquests del PP i del PSOE no estimen les nostres coses. Hem de votar els nostres, els d'ERC, PSM o UM.

Guillem Alcover (apotecari). Mal fet. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen gaire.

Miquel Bernat (ca s'Arrièr). No és just. De seguir així, la nostra llengua se perdrà. Aquests del PP i del PSOE només s'estimen a ells. Hem de votar partits mallorquins si volem tenir veu i vot.

Miquel Bauçà (mestre d'obres). Mal fet! Aquests del PP i del PSOE no ens entimen. Hem de votar partits mallorquins, els que sien, però mallorquins.

Rafel Ferragut (botiguer). És molt trist això. Aquesta gent del PSOE i del PP són espanyols i defensen els espanyols. Hem de votar partits mallorquins que ens defensin.

Margalida Estrelles (Plumier). És injust! Aquests del PP i del PSOE no estimen els mallorquins. Hem de votar partits mallorquins si volem tirar endavant com a poble. Els partits espanyols que comanden ara tiren cap a Espanya, i els partits mallorquins tiren cap a Mallorca.

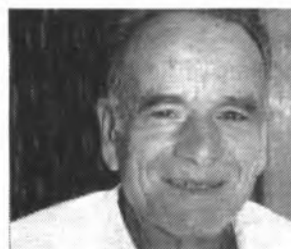
Miquel Socies (barber). Mal fet! Aquests del PP i del PSOE no ens estimen gens. És imprescindible votar partits mallorquins si volem mallorquinitzar Mallorca.

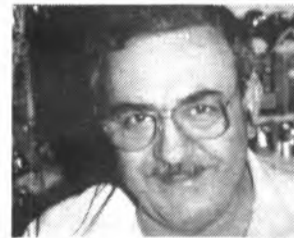
Miquel Palou (taller Sant Jaume). No, no és just. No ens estimen aquests del PP i del PSOE que comanden.

Magdalena Morro (solletrica). No, no és just això. Estam tan avesats a aquesta invasió que quasi no ens n'adonam, però és injust. Aquests del PP que comanden no ens estimen. Hem de votar el PSM, que defensa les nostres coses.

Miquel Company (Sant Joan). És vergonyós. Hem d'esser com els catalans que voten partits nacionals catalans i llavors ho tenen tot en català. Hem de votar partits mallorquins de dretes o d'esquerres, però mallorquins. Aquests del PP i del PSOE que ara comanden no ens convenen gens.

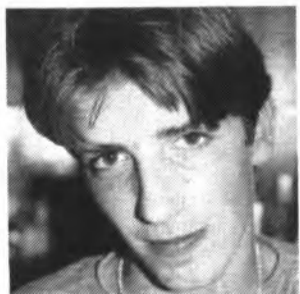
Pere Bernat (botiguer). No és just. Aquests del PP i del PSOE que comanden no miren per la nostra llengua.

Aina Terrassa (Sóller). Com que estam colonitzats pels espanyols, hi ha ben poques coses que sien justes. Votam partits espanyols com el PP i el PSOE i així ens va.

Miquel Bestard (Bestardesport). No és molt just això. Aquests del PP i del PSOE no estimen els mallorquins. Hem de votar partits mallorquins com UM. També tenc simpatia per ERC i pel PSM.

Miquel Sampol (botiga Xesca). No, no és just. Aquests del PP i del PSOE no ens estimen. Hem de votar UM, que defensa les nostres coses.

APLEC DENUNCIA LES CLAUDICACIONS DEL TRÀNSFUGA BARTOMEU ROTGER

L'Associació de Professorat en Llengua Catalana, APLEC, vol sortir al pas de les declaracions de Bartomeu Rotger, conseller de Cultura, Educació i Esports, publicades a la premsa el passat 30 d'agost, en què afirma: "La veritat és que he fet un descobriment: és possible fer un projecte nacionalista i lliberal amb el PP".

El Sr. Rotger ens ha pres per beneïts i ens vol fer creure que la Mare de Déu nom Joana. ¿Ha oblidat el conseller que el líder del PP és l'ultra-nacionalista espanyol José María Aznar, que es declara deixeble de José Antonio Primo de Rivera, i que en cada una de les seves declaracions dona un bon tapamorros a qualsevol pretensió nacionalista que no sigui la de la *España Una, Grande y Libre*? Si el Sr. Rotger vol fer nacionalisme per reclamar més autogovern i finançament per a les Illes, posem per cas, Aznar li contestarà que les demandes autonòmiques són inoportunes i "crispan la vida española" (El País, 12-2-94), i que el que ell reclama és

"sentido nacional" (espanyol) per reconduir el "desorden" que provoquen els nacionalistes (Avui, 9-4-94). Per reblar el clau, ha proposat "fortalecer el Estado como instrumento básico de garantía del interés nacional" i hi ha afegit que "algunes autonomias tendrien que superar su constante tendencia al victimismo y a la reivindicación permanente" (Avui, 25-8-94). Au idò, Sr. Rotger, ja podeu plorar perquè el Ministerio de Educación ha deixat d'invertir 30.000 milions a Balears (Balears, 13-3-94), que quan governi Aznar, tampoc no en veureu ni un duro.

Suposem que el Sr. Rotger vol fer nacionalisme per enfortir la llengua catalana, la nostra cultura i la nostra identitat. Doncs Aznar li dirà que el tribunal Suprem "tiene sus criterios y eso se tiene que respetar" quan afirma que el castellà és l'única llengua de coneixement obligatori a Catalunya (Avui, 18-2-94). Per si quedava algun dubte, els seguidors neo-nazis del PP a Madrid, reunits davant la seu del partit la nit de les eleccions del 12 de juny, deixaren ben clar que a les colònies ens volen fer parlar en foraster, al crit de "Pujol, enano, habla en castellano". Això, davant la mirada complaguda d'Aznar, Abel Matutes i companyia.

I si el Sr. Rotger simplement es conforma amb anar creant a les Illes una mínima consciència de nació pròpia, diferenciada de l'espanyola, Aznar li entaferrarà a la cara que "Una de les claves de nuestro futuro es asegurar y fortalecer bien la cohesión nacional. Yo creo en España como nación histórica" (Época, 9-5-94), i que "Queremos un gobierno fuerte que defienda la bandera de España (...). Un partido nacional como es el PP ha de situar los intereses de España por encima de cualquier otra consideración (...). Nosotros nos encargaremos de recuperar el respeto a la Guardia Civil y al Banco de España". (Avui, 22-5-94).

La nació catalana, per tant, no existeix per al PP. Segons Aznar, nosaltres no som ni tan sols una entitat concreta; a tot estirar, som com els indis sioux o els xeiennes que viuen a les reserves. I si al Sr. Rotger el líder del partit pel qual treballa li diu que no té nació pròpia, ja ens explicarà com li deixaran fer nacionalisme. No li deixarà fer-ne Aznar, ni tampoc Gabriel Cañellas, el seu xotet de cordeta, que ja va afirmar en el seu moment que Aznar "és el meu president i va ser el meu mestre" (Diario de Mallorca, 23-5-91). Per demostrar-ho, basta recordar que el febrer del 92, quan el PP i el PSOE de Madrid varen pactar i li ordenaren que es fes enrere en la petició d'ampliació de l'Estatut, Cañellas va acotar el cap i va dir amèn.

Les afirmacions del Sr. Rotger són una mostra més que la seva credibilitat està sota mínims. Va abandonar UM després de la ruptura del pacte amb el PP, amb l'excusa que ell és "un tècnic", i ara ens vol fer empassar que des del PP, un partit d'obediència espanyola, podrà fer una política nacionalista.

Si fos així, ¿com ens explica la notícia que el Govern no obligarà als col·legis a impartir classes en català? Quin impuls es dona així a la nostra llengua? Quina política nacionalista és aquesta de deixar les escoles en mans d'un professorat foraster que se'n toca els nassos del català i la normalització lingüística? Que aprengui el Sr. Rotger del nacionalisme del PP-PSOE castellà o andalús, que mai de mai permetria que a les escoles de Madrid o Sevilla s'ensenyàs en una altra llengua que no fos la seva (l'espanyola, en aquest cas). Quan estam patint una política d'agressió contra l'ensenyament en català —prohibició de fer classes en català al Col·legi d'Advocats; acomiadament de la professora Joana Cantallops, del col·legi La Salle d'Inca, pel director foraster Juan Manuel López Rayo, per donar suport a un grup de pares que reclamaven ensenyament en català; manca d'escoles en català—, la resposta del conseller és rentar-se les mans i anunciar la submissió total al poder colonial espanyol. Ja ens contarà per a què dimoni serveix el seu càrrec.

Que el Sr. Rotger es deixi estar de coverbos i sigui coherent. Si vol dur endavant una política nacionalista que vetlli pels interessos de les mallorquines i els mallorquins, el que ha de fer és rompre d'una vegada per totes les cadenes que ens femen a Espanya, i treballar per l'únic projecte que ens pot fer lliures com a poble: la independència.

APLEC

Ventura Rubí

VENTURA RUBÍ EXPEDIENTAT I SANCIONAT AMB 100.000 PESSETES

(Redacció) Segons fonts de tota solvència pròximes a l'Ajuntament, el tinent de batle de Sencelles i empresari venedor d'aigua, ha estat objecte d'un expedient sancionador per la construcció d'una síquia i instal·lació d'una reixeta en zona de Domini Públic Hidràlic. Dia 29 de març de 1994, el GOB va presentar una denúncia a la Junta d'Aigües on s'exposava que en terrenys de la finca Son Ventura de Sencelles, s'estaven realitzant diverses obres en zona de domini públic hidràlic, sense disposar de cap tipus d'autorització administrativa. Un cop comprovada la veracitat de la denúncia amb una visita d'inspecció al lloc dels fets, ara la Junta d'Aigües ha obert expedient sancionador al Sr. Ventura Rubí i li ha imposat una multa de 100.000 pessetes per infracció de l'article núm. 316 del reglament de Domini Públic Hidràlic. Contra aquesta sanció Rubí té un termini de 10 dies per presentar proves en defensa seva.

La notícia de l'expedient sancionador contra el Sr. Ventura Rubí ha provocat un enorme enrenou dins el poble de Sencelles perquè es recorda que l'expedientat és el regidor d'urbanisme de l'Ajuntament pel PP i el responsable directe de 830 expedients oberts per infracció de les normes urbanístiques, sobretot a les zones de Son Fred, Son Matet i Camí de ses Rotes. El poble de Sencelles està indignat i no acaba d'entendre com una persona que incompleix la legalitat d'una manera descarada és la mateixa que després posa elevades multes als veïnats per no respectar la normativa municipal.

ESCAINANT PER SÓLLER...

Es Gall

Trescant pel món i la bolla,
res he vist com eixa Vall,
niu de la ciutat de Sóller...
Per això li canta ES GALL.

Quan veig tantes oliveres
i olives de gom a gom,
per trescar cims i voreres
i fer volades lleugeres
voldria tornar colom.

Ser colom de l'aventura...
Que del pecat de "la piu",
segons profana escriptura
i antic profeta assegura,
el senyor nostre se'n riu.

Bé mirà sense cap rua
el gran poeta Alcover
l'al·loteta que una pua
de la cuixa tota nua
treia's sota el taronger.

Si voleu folgar i viure,
sigueu amos de la Vall.
Poble que no sap ser lliure
(això vos ho puc bé escriure)
a ser esclau posa call.

I esclaus som d'Espanya! Argolla
ens posa el govern d'allà
i amb els impostos s'assadolla.
Vulguts ciutadans de Sóller,
partits nostres cal votar!

Que és de garrít que per l'Horta
de nit hi cantin els grins
i que obrigueu bé la porta
per cantar amb veu ben forta:
"Mallorca, pels mallorquins!"

INTERPAPER BALEAR

Articles Foto-Video — Albums per a fotografies
Marcs per a fotos — Albums de Reportatges
Distribuïdora Fotografia — Químics per a Minilabs
Càmeres — «Carretes» Kodak i Fuji

JOAN SAGRISTÀ I SANTOJA
Majorista en material de Fotografia

Carrer Tinent Oyaga, 1B baixos — Tel. 75 94 46 - 07004 Mallorca

ELS MIRACLES D'EN JAUME JOAN BOVER!

Les mans que curen
Donam massages
biomagnètics a deportistes
C/. Joan Alcover, 10, entresol
Tlf.: 46 44 00. Ciutat de Mallorca

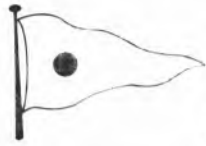
SERVICIO OFICIAL
OPEL

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 - LAS CADENAS
07600 EL ARENAL - PALMA (BALEARES)

Tel. 26 81 11
Fax 74 32 77

Carretera Militar, 185 Ses Cadenes
07600 S'ARENAL DE MALLORCA

BAR-CAFETERIA
**Club Nàutic
Portitxol**

Cada vespre, carn i peix al caliu.
Passeig Barcelo i Mir, 2
Tlf 273868. Portitxol

**PIZZERIA RANDEMAR
RISTORANTE**

Es Través, 16 • Tel: 63 13 49 • Port de Sóller

Restaurant

SOLEY

Menús de qualitat, des de
700 a 10.000 ptes.

C/. Gran i General Consell, 8 (davant el Club Nàutic)
Tlf. 26 70 25. S'Arenal de Mallorca

Restaurant Dimarts
Ca's Carbone tancat

Ctra. Manacor, Km. 28 - Tel. 64 65 04 - 07230 Montuiri

RESTAURANT

SES COVES DE GENOVA

BACALLÀ AMB SANFAINA - MONGETES AMB BOTIFARRA -
VADELLA AMB BOLETS I ALTRES DELÍCIES DE LA
CUINA GIRONINA.
APARCAMENT PRIVAT
DILLUNS TANCAT

C/. Barranc, 45

Tlf. 40 23 87

GENOVA

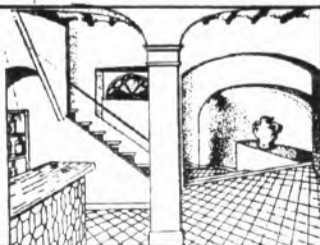
RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners 650 ptes. Cuina mallorquina.
Porcella rostida. Escaldums. Carn torrada.
Camí Vell de Sineu, km. 5. Tlf.: 42 87 12.
S'Hostalot

Sacova

RESTAURANT

Plaça Constitució, 7
SOLLER Tel.: 63.32.22

EMPRESARIS!

Si us anunciau a L'ESTEL la vostra
empresa guanyarà doblers!

Restaurant

Binicomprat

Banquets de negocis, noces i comunions.
Carretera de Manacor, km 21'70. Tlf 12 54 11

BAR CENTRAL

Menjars, tapes variades
entrepans
Som especialistes en paelles
Menu del dia a 600 ptes.
C/. Cardenal Rossell, 80
Tl.: 26 10 39
Coll d'en Rabassa

Pollastre a l'ast, frit
mallorquí, albergínies
farcides, llengua amb
tàpares... Menú a 700
ptes.
C/. Terral, 40.
Tlf. 26 87 84. S'Arenal de
Mallorca.

RESTAURANTE

La Torre de S'Algo

ARRÓS BRUT • PORCELLA TORRADA • ESCALDUMS
CARXOFA FARCIDA DE BACALLÀ • ALBERGÍNIES FARCIDES

PISCINA - DIMARTS TANCAT
Amistat, 23 - Tlf. 52 63 00 - Sant Joan

C/. Joaquín Verdagué, 12
Arenal - Tel. 26 67 21
Palma de Mallorca
ESPAÑA

*Restaurant Mesón
Ca na Lina*

CUINA MALLORQUINA
E INTERNACIONAL

C/. Amilcar, 14 - Telf: 49 27 64

S'ARENAL DE MALLORCA

RESTAURANTE

ESPECIALITAT
EN PEIX FREC

Las Olas

LA TORRE - PTO. SOLLER

TEL. 63 25 15

**NO BAIXI
A PALMA**

*Rotulos
Arenal*

RETOLACIÓ I DISSENY PER ORDINADOR

DEL CARTELL MES SENCILL AL
RÈTOL LLUMINÓS MES COMPLEXE

... y a preus
de S'Arenal
C/. TRASIMÉ, 58 - S'ARENAL
☎ 74 32 62

MUSIC BAR LITA

Cada vespre des de les 21'00 fins
a les 5'00 hores

Música en viu i Xou de Flamenc,
ball tot el vespre, karaoke
internacional

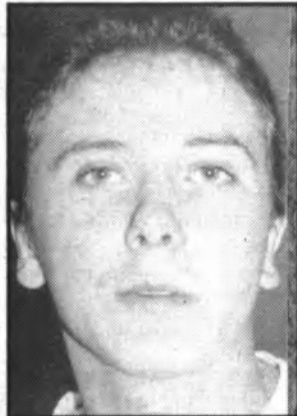
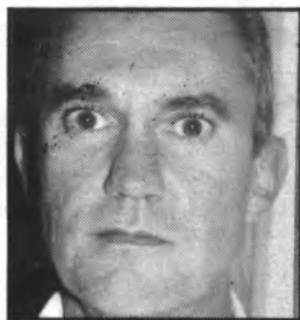
Carrer Virgili, 2. Can Pastilla de Mallorca

LLET I SUC PALMACREM

Llet del dia, llet pasteuritzada,
llet amb cacau, suc de taronja.
Preu per preu, comprou
productes mallorquins.
Demaneu-los a la vostra
botiga o supermercat habitual.
Hort de Can Sastre.
Tlfs. 26 38 14 - 49 11 51. Fax 491801

GASTRONOMIA

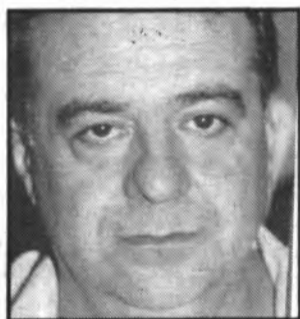

En Francesc Bosch és un dels amos del restaurant S'Escudella, d'Esporles. Fa cuina mallorquina. Recoman les sopes mallorquines, les revoles d'espinaç i el bacallà al forn. Fa menús a 880 ptes. A la carta en val unes 2.300.

N'Antoni Oliver és l'amo de la pizzeria Randemar, del Port de Sóller. Despatxa pizzas, carns i pastes italianes. Un lloc on es menja per unes 1.500 ptes. El menú en val 825.

La gent de la tercera edat que habita a l'Hotel Oasi de Can Pastilla, no se priva de res. L'altre vespre, en trobarem un estol fent s'Arenal de nit a un conegut restaurant de la Bierstrasse.

En Joan Cabot, que durant molts d'anys va regentar un bar a s'Arenal de Mallorca, és l'amo del restaurant Can Topa, al Coll de Sóller. Fa cuina mallorquina de la bona. Recoman el cabrit al forn, la perdiu a la caçadora i la porcella negra rostida. Un bon lloc on es pot menjar per 1.500 ptes.

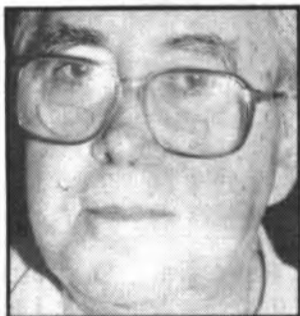

En Biel Moyà és l'amo de restaurant Sa Cova, a la plaça de Sóller. El colze de porc, les sopes mallorquines, l'arròs negre de sèpia fresca i els calamars farcits al ràp són alguns dels plats que recomana. Un bon restaurant amb refrigeració on es menja per unes 2.000 ptes.

Els germans Barceló són els amos joves del restaurant Mare Nostrum, del Port de Sóller. Fan cuina mallorquina. El peix al forn, les albergínies farcides i els caragols amb fonoll són alguns dels plats que recomanen. Fan menús a 850 pessetes, a la carta s'hi menja per una mitjana de 1.300 ptes.

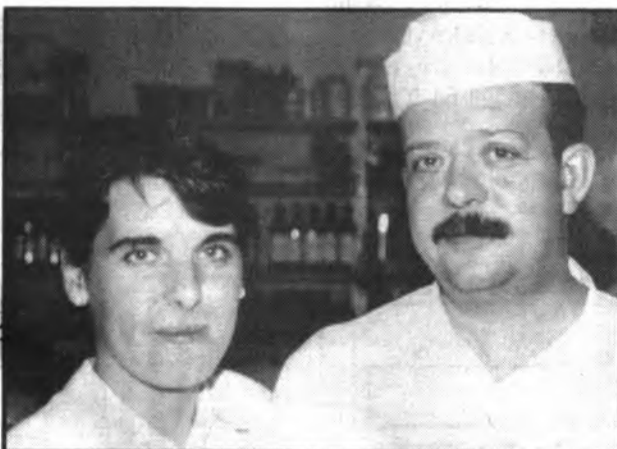
La família Rosa de s'Arenal ha passat a regentar el restaurant Els Pins, d'Artà. Fan cuina mallorquina i castellana. Recomanen les graellades de peix, el calamar farcit i les paelles. Un lloc on es pot menjar per unes dues mil pessetes.

En Jaume Timoner és l'amo del restaurant El Pirata, del Port de Sóller. Recoman la sarsuela, la paella i el peix fresc a la graella. Serveix a la carta per una mitjana de 2.000 ptes.

En Sebastià Oliver és l'amo del restaurant Cas Carreter, de Sóller. Les sopes mallorquines, el calamar farcit, la porcella rostida i els caragols amb fonoll són alguns dels plats que recomana. Fa menús a 800 pessetes. A la carta s'hi pot menjar per unes 1.700 ptes.

La família Bauçà regenta l'hamburgueseria Wimpy, del Port de Sóller. Despatxen hot-dogs i plats combinats. Un lloc on es pot menjar i beure per 600 ptes.

El matrimoni Vicenç-Mora regenta el restaurant Las Olas, del Port de Sóller. La caldereta de llagosta, la serviola al forn amb trempó, el pastís de conill amb esclata-sangs (d'aquí a vint dies n'hi haurà, ens asseguren els entesos), són algunes de les especialitats de la casa. Fa menús a 800 pessetes; a la carta, la mitjana és de 2.700.

El matrimoni Bisbal-Pia regenta el restaurant Can Blanco, de Sóller. Les sopes mallorquines, les albergínies farcides i l'anfós a la mallorquina són l'especialitat de la casa. A la carta s'hi menja per unes 1.500 ptes. El menú en val 700.

Zoldos
FRAU
Carrer de Manacor, 121 C.
Tel.: 27 85 18.
07007 Palma de Mallorca

RESTAURANT
AUTÈNTICA CUINA MALLORQUINA MENU DIARIO
CA S'HEREU
Carretera Cala Millor Tel. 58 54 49 SON SERVERA

AIGÜA POTABLE A DOMICILI
A la zona de Ciutat i de s'Arenal
Tel. 742768
Fax 742769

Automòbils PLA DE NA TESA
Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12. Tel. i Fax. 600445
Pla de na Tesa.

PETITS ANUNCIS

Aquests anuncis poden ser remesos a la nostra redacció, Camí Pedreres 132. Tel. 265005 i a totes les agències de Publicitat. Cada paraula, 20 pessetes.

BORSA INMOBILIARIA

PARTICULAR ven àtic al carrer General Riera. Una habitació doble, menjador, bany, entrada ampla, cuina fusta del nord, terrassa convertible en saló, gas ciutat, porta blindada, terrassa. 5.000.000 ptes. Tlf. 639262.

Venc solar a la urbanització sa Torre. Situat quasi a primera línia, vista a la mar, 1.292 m2. Preu interessant. **Tel. 42 89 46**

VENC pis 2 dormitoris, devora el club nàutic de s'Arenal, lluminós, en perfecte estat, particular. 6.500.000 ptes. negociables. Telefonau de 17 a 20 hores al 77 15 16. Demanau per na Francisca.

S'Arenal, particular venc pis; 2 dormitoris, prop del Club Nàutic, en perfecte estat i molt lluminós. Vingui a visitar-lo i es convencerà. Preu 7.500.000 ptes. Tel. 264259.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Es traspasa la Gelateria-Cafè Tony, al carrer de sant Cristòfol de s'Arenal. Lloguer 53.000 ptes. Tel. 265014.

Llogaria apartament o xalet, temporada d'estiu, vora la mar. Zona tranquil·la entre Cala Santanyí i Cala Llombards. Bon preu. Tel. 653362. Migdies o vespres.

S'Arenal; lloguer pis de 2 dormitoris, sala-menjador, cuina amb electrodomèstics, 1 bany, terrassa, 43.000 ptes comunitat inclosa. Mir 26 33 96 (1860).

Sant Joan, es ven casa en perfecte estat de conservació; 4 habitacions, cuina, bany, sala-menjador, sala, corral amb cisterna. Tel. 29 60 95 i 56 00 24. Joan-Lluís Gayà.

Habitatge rústic, dos dormitoris i piscina devora les Meravelles de s'Arenal, lloguer per 25.000 ptes. Tel. 714491.

Venc sobreàtic al carrer Joan Muntaner Bujosa, 45-6, a la zona de la Policlínica. Dues terrasses, estudi i garatge, bona situació. El pots veure de dilluns a divendres de 4 a 7. Deman vuit milions i mig de pessetes.

Venc solar de 505 m2 a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel 26 12 55.

CALA GAMBA, planta baixa, 3 dormitoris, sala amb xemeneia, 2 banys. 16.800.000. Api Pascual. Tel. 45 85 11.

Es lloga el restaurant Can Bono, de Felanitx. Tel. 580588.

LLOG pis moblat a l'avinguda Argentina. 190 m2. 4 cambres, terrasses, menjador amb xemeneia. Ideal per a compartir. 70.000 ptes. Tel. 792490

Lloc d'aparcament devora l'ambulatori de S'Arenal. Tel. 469610.

Traspàs hamburgueseria a Cala Bona en ple funcionament. Un milió i mig de pessetes, lloguer trentacinc mil. Tel. 798118-792791.

S'ARENAL, venc pis, 3 habitacions, bany, cuina, dues terrasses... A la zona de la plaça de les verdures. Tel. 263674.

Bonic terreny a Lluçmajor (Camí d'Alicanti). Cantó 11 m. caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat, llum i telèfon. Tel. 450994. Preu a convenir.

S'ARENAL, àtic 4t pis, 2a línia, 2 dormitoris, bany, sala-menjador amb terrassa, cuina moblada. 5.800.000. Tel. 20 00 07.

Venc pis, 140 m2, 4 dormitoris, dues sales de bany, tot ben moblat, menjador 38 m2. Garatge per dos cotxes i dues motos. Tot per 12.900.000 ptes. Tel. 262015.

COLL D'EN RABASSA, pisos de Protecció Oficial, en construcció, 3 dormitoris, bany, saló-menjador, cuina terrassa, aparcament. Preu 8.200.000 ptes. Entrada 1.000.000. Tel 20 34 11.

Cala Pi, venc solar de 1.246 m2. S'hi poden construir 2 xalets adossats. Aigua, llum i tots els serveis. Preu 4.500.000 ptes, tres anys de facilitats. Tel 54 02 63.

Venc pis al carrer Tòquio de s'Arenal. 8.000.000 de pessetes. Tel. 295820.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urbanització Galatzó. Tel. 671419.

Venc àtic a General Riera. Un dormitori, vestidor, bany complet, saló-menjador, terrassa amb portes corredisses, cuina per estrenar amb fusta de nord. Preu 5.500.000 ptes. Tel. 639181, Bàrbara.

PERRUQUERIES

Perruqueria Pep Unixex. Carretera de Lluçmajor, 204. Tel. 742825. S'Aranjassa.

BLANCA Perruquera. Gran i General Consell, 36 - S'Arenal. Tel. 265109.

MAKA Perruquera. Pedicura i manicura. Botònic Germà Bianor, 19. Tel. 260756.

ANIMALS DE COMPANYIA

Clínica veterinària. Lda. A. Artigues. Horari: 11'00-13'00, 16'00-20'00; dissabtes: 10'30-13'30. Servei d'urgències. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

VENDES

Venc motor fora borda, nou un Johnson de 14 cavalls. 150.000 ptes. Tel. 546540.

Venc vestit de submarinista de cinc mil·límetres d'espessor amb aletes i guants. 45.000 ptes. Tel. 515433.

Venc revestiment de marbre, de color gris perla, per a foganya de llenya. Ho venc a meitat de preu, per 100.000 ptes. Completament nou. Tel. 79 49 03.

Venc motor "Mercuri", foraborda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tels. 753033 i 755460.

Venc una taula escriptori, blanca, de fòrmica nova. Ideal per una habitació d'una nina o nin. 5.000 Ptes, i en val 10 000. Demanar per Malena, tel. 41 05 42.

Gran oportunitat: es ven ordinador nou, sense estrenar, a meitat de preu o preu a negociar. Tel. 27 79 90, Marga.

Venc els llibres de la col·lecció "Espacio i tiempo" de Fernando Jiménez del Oso sense emprar. Tel. 243742.

Venc Compacte, inclou pletina, discs, cassette, etc. En molt bon estat i a bon preu. Tel 42 76 47.

Venda d'estores saharauis. Per a més informació crida al telèfon 53 44 55, o bé veniu Pollença, a "La Punta", cra. del Port.

Venc grup Electrògen dièsel, 3 Kw, 220 v, monofàsic, motor d'arrencada, perfecte estat. Tel 59 16 33

Dancing the Dream. Fans de Michael Jackson. Si vols aconseguir material i informació i vols col·laborar en activitats i projectes entorn d'en Michael, demana per na Kati. Tel. 603096-795071.

Venc parella de coloms butxes per 5.000 ptes. Tel. 754131.

Venc Vespa 200, bon estat i preu raonable. Tel. 491372.

M'interessa comprar les tapes dels setze toms de l'"Enciclopedia Estudiantil" que va editar la casa Sopena als anys seixanta. Demanar per Juan José. Tel. 751527.

Venc contestador automàtic, marca Sanyo. Tel. 264 259.

PERSONALS

Administrativa de 30 anys. Cerc amics per a excursions i altres activitats (cinema, prendre un cafè, fer esport, etc). Amistat sana i sincera. Apartat de correus de Palma 1792.

Fadrina de 42 anys amb estudis superiors, li agrada la llar i la natura, la música i les altres belles arts. Vull conèixer un senyor formal. 719534.

Fadrina de 32 anys. Som secretària. M'agradaria conèixer senyor net i culte amb futur per formar una llar plena d'amor. Crida'm. 717354.

Senyor de 48 anys, sense problemes. Només desig trobar una dona per fer-la la madona de tot allò que necessiti i un fill. 540586.

Senyoreta estudiant de medicina,estic prou bé, amorosa, m'agrada la naturalesa, la música l'esport, la pintura, fer col·leccions. Desig conèixer senyor. 719534.

Si voleu contactar amb la millor oficina de serveis en relacions personals, veniu a la Nova Unió. Avinguda Alexandre Rosselló, 13-3 de la Ciutat de Mallorca. Us atendran unes persones molt humanes i amables.

Doctor amb 50 anys de bona vida, amb necessitat d'abandonar la soledat. M'agradaria contactar amb senyora de 30 a 45 anys, que sia culta. 717354.

Arquitecte de 43 anys, lliure com les oronelles. Enyor trobar una companya de veritat. Si tu ho ets, crida'm. 719534.

Senyora ben atractiva, sense cap problema. Només em turmenta la soledat. Desig conèixer senyor formal i amorós de 60 a 75 anys. 540586.

Doctora de 56 anys, atractiva i ben proporcionada. Desig tenir una amistat sana amb senyor culte, intel·ligent de 50 a 65 anys. 710586.

Empresari de transports. Em trob sol amb 66 anys i desig comunicar-me amb senyora garrida i activa. 719534.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A

L'ESTEL de Mallorca

Nom:
Cognom:

D.N.I.

TELF:

ATENCIÓ

- Escriu un sol anunci per cupó.
- Usau lletres majúscules.
- Escriu dins el requadre el text.

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
S'ARENAL DE MALLORCA; Camí de les Pedreres, 132 - 07600 - SES CADENES DE S'ARENAL

PER IL·LUMINAR LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA NYEGOS
Jaume Balmes, 45
Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

PETITS ANUNCIS

Oficinista de 43 anys, fadrina, bona presència i bons estalvis, casa i cotxe. Vull conèixer senyor sincer, formal i culte. 719534.

Infermera de 28 anys, separada amb dos fills. Vull formalitzar la meua vida amb senyor fins als 40 anys, a qui agradin els nins i que sia bona persona. 540586.

Viuda de 52 anys, estic molt bé i som feïnera. Vull conèixer viuud fins els 65 anys per a relacions formals. No tenc problemes econòmics. 717354.

Separat de 45 anys. Som culte, tenc pis, cotxe i estalvis. Vull conèixer senyora fins als 40 anys que sia culta, formal i que li agradi la llar. 719534.

Som un estudiant de 23 anys, ben formós. Vull conèixer al.lota de la meua edat que sia alta, simpàtica i culta. 717354.

Estrangera de 53 anys, ben feta, garrida i culta. Vull conèixer senyor fins als 60 anys. Bona persona, formal i sense vicis. 717354.

Si ests al.lota fan del roc català, telefona al 820501 i demana pen Toni.

Tenc 48 anys i em trob tota sola. Vull una amistat sincera amb senyor ben format i currot. Si ens agradam, ens podem casar o aplegar com a bona parella d'enamorats. Som guapota i em consider jove i amb molta il.lusió. Crida'm. 719534.

Vidu de 53 anys, som alt i fort. Tenc tres negocis. Desig formar parella amb senyora de 30 a 50 anys que vulgui fer feliç la meua família. 540586.

Bancari amb un bon càrrec, 35 anys, estic molt sol. Vull conèixer una companya de veritat entre els 20 i els 35 anys. 719534.

Metge, dirigent en alt càrrec de 47 anys. De bon veure i no tenc problemes. M'agradaria formar una llar on regnàs l'amor i la pau. 717354.

Tècnic en electrònica amb un bon futur. M'agradaria fer feliç una senyoreta formal i atractiva entre els 20 i els 32 anys. 719534.

Fadrina de 26 anys, alta, atractiva, culta. Vull conèixer fadrí de bon caràcter per sortir. 717354.

Desig contactar amb senyora o senyoreta de 18 a 34 anys a fi de donar-li tot el meu amor. Tenc tot allò que és necessari fer fer-te feliç. Joan Lluís Femenines. C/ dels Mariners, 13-2. 07410 Port d'Alcúdia.

Doctor de 46 anys, actiu, amable, amorós, estimo la naturalesa i desig de tot cor formar parella formal. 719534.

Tota persona que es trobi enfonsada dins la tristesa, la depressió o la soledat, no sia covarda. Vingui avui a l'únic centre de relacions humanes on trobarà la felicitat. Avinguda Alexandre Rosselló, 13-3 de Ciutat.

Si ets infermera, apotecària, tècnica en salut. Si tens entre 24 i 40 anys i vols formar una llar feliç, crida'm. Som metge i vidu. 540586.

Tenc 19 anys, som alt i curro, tenc estudis superiors i som empleat d'una companyia aèria. Vull conèixer un al.lota entre els 16 i els 22 anys. 719534.

Tenc 27 anys, ben atractiva, alta i amb els cabells llargs. Vull formar una llar amb senyor amb senyor culte i formal. Crida'm. 717354.

Jove de 32 anys, 1'92 d'estatura, 90 quilos, cultura superior. Desig formalitzar amistat amb senyoreta alta i culta. 717354.

Som una metgessa jubilada, vull tenir amistat amb senyor entre els 60 i els 72 anys que sia culte, amb bona posició social i a qui agradi la música, els viatges i la naturalesa. 540586.

Si ets de foravila, tens un bon nivell social i cultural i ets bella, estàs entre els 21 i els 43 anys, crida'm. Tenc un bon futur. 540586.

Vull amistat amb senyora casada o fadrina, entre els 30 i els 50 anys. Només per a relacions. Et puc ajudar. Crida'm al 717354.

Si vols tenir amistat amb senyor casat, de molt bona posició social, crida'm. Som alt i curro, amorós i simpàtic, et puc ajudar. 717354.

Separada legal sense fills. Senzilla i estilitzada. Vull conèixer senyor fins als 50 anys, que sia feïner. 540586.

Fadrinango retirat de 65 anys, bona posició i estudis. Actiu, alegre, formal i currot. Tenc la vida assegurada i vull conèixer una senyora. 719534.

Fadrina aficionada a la música, al cinema, a les aventures. Vull conèixer al.lot de gusts semblants als meus entre els 25 i els 30 anys. 717354.

Si estau tot sols, veniu i trobareu parella Gran Prix Master a la qualitat Europea Gabinet Matrimonial

Av. Alexandre Rosselló, 13-3
Tel.: 71 95 34.
Ciutat de Mallorca

Separat de 44 anys, tenc casa, cotxe i estalvis. Vull conèixer senyora per a finalitats serioses. 540586.

Economista de 36 anys, separat, amb xalet, cotxe i estalvis. Vull conèixer senyora culta, alta i atractiva. 719534.

Fadrina de 46 anys desitja conèixer senyor fins als 50 anys que sia fadrí. 540586.

Estrangera de 42 anys, molt culta, vull tenir amistat formal amb senyor a qui agradi viatjar, el camp, la cultura... 719534.

Ets una al.lota educada entre els 18 i els 32 anys, culta, formal i amb ganes de fer feliç un espòs? Som alt, de color i ben curro. 719534.

GASTRONOMIA

XINA ORIENTAL. Menjars i begudes xineses. Carrer de Joaquim Verdager, 12. Tel. 266721, s'Arenal.

BAR RESTAURANTE ANDREU. Cuina variada i tapes. Sopars deportius i de companyia. Carrer de la Grua, 6 - Ca'n Pastilla.

Restaurant Ca Na Lina. Tenim una carta ben assortida i un menú a 800 ptes. C/ Amílcar, 14. Tel. 492764. S'Arenal

SERVEIS PROFESSIONALS

Reparacions de TV - Vídeos - Audio - Antenes TV. Tel. 753580

BUGADERIA LLITERMA. Autoservei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. Carrer Virgili, 17. Tel. 26 63 31. Can Pastilla.

Tallers Vidal. Diessel i gasolina. Carretera de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Pil.lari.

Jove que fa feina els matins, cerca feina pels horabaixes. Tel. 297067.

Al.lota jove s'ofereix per fer feines al port de Manacor. Tel. 820501.

PLANXISTERIA, pintura, mecànica. Taller "SAN FRANCISCO". Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil.lari.

PNEUMATICS SON FERRIOL, equilibrats de rodes, canvi de rodes i pegats, alineació de direccions assistida per ordinador. Avinguda del Cid, 73. tel. 42 75 53 Son Ferriol.

Botiga i pastisseria Ca'n Manresa. Carrer Fàbrica, 19. Palma. Tel. 731631. «La qualitat per damunt de tot».

ZEN-SHIATSU, teràpia manual energètica basada en la medicina xinesa per mantenir la salut, augmentar el benestar i enfortir tots els sentits. Ideal per combatre l'estrés, les depressions i qualsevol desequilibri físic, emotiu, mental o espiritual. Tel. 264259.

BUGADERIA Super Clean, rentam en sec i amb iagua, mantes, cobertors i tota la resta. C/ de sant Antoni de la Platja, 8 - Can Pastilla. 260370.

TENIM ELS 200 PRIMERS NUMEROS DE

S'Arenal de Mallorca

ENQUADERNATS I A LA VOSTRA DISPOSICIÓ
TELÈFON 26 50 05

Persona cerca feina per fer a casa; mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 29 70 67.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines coixins etc... Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

TELEVISORS, vídeos, radio-cassettes, arreglam. ELECTRONICA J. GARCIES. Carrer Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'En Rabassa.

Senyora de 46 anys, s'ofereix per guardar ancians o malalts. Tel. 263227.

GABINET DE PSICOLOGIA: Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193

BORSA DEL MOTOR

Venc cotxe Renault 5 GTL PML, per 110.000 ptes. Tel. 741388.

SI DESITJA UN COTXE nou de la nostra gamma, vingui i en parlarem. AGENCIA OFICIAL RENAULT. Tel. 413867 - Son Ferriol.

Venc cotxe Renault 5 GTL, M-4623L per 125.000 ptes. Tel. 741388.

ENSENYANCES

Professora d'espanyol s'ofereix per fer classes a acadèmia o per fer classes a particulars. Tel. 721884.

Universitària fa classes de repàs, d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Cursos d'expressió corporal 1994. Grups d'adults els dilluns a les 18 hores. Grups de joves els dimarts a les 18 hores. Carrer Menorca, 6. 5.500 ptes al mes. Tel. 750041-713262.

Estudiant de Filologia catalana fa classes particulars d'EGB i BUP a 500 pessetes l'hora. Tel. 243742.

Estudiant de Filologia catalana fa classes de repàs d'EGB i BUP, preferentment assignatures de lletres. Demanau per na Carolina al 299829.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Ap. 1022 Castelló 12005. Tel. 964-207607 (secció d'ensenyament).

EUROphoto BALEARES S.L.

- * Revelats de fotos en 1 hora
- * Pósters i ampliacions
- * Duratrans
- * Fotos d'estiu
- * Fotos de carnet i passaport
- * Venda de càmeres i accessoris

C/. Perla 2 i Berlín, 2
07600 s'Arenal de Mallorca
Tlfs. 49 13 04 - 49 13 14. Fax 491317

CF Sóller, un dels gallets de la Tercera. Fan comptes pujar de la mà del seu president Joan Piguillem.

XV Cursa Ciutat de Sóller amb 200 participants efectuada el passat 21 d'agost. Va guanyar Oglyavi, el segon fou el solleric Tòfol Castanyer.

Futbol solleric

Lluís Àlex Oliver enguany pega el salt a cadets

És el fill d'en Toni Oliver, director del Sóller Esportiu i antic corresponental esportiu de Ràdio

Popular. En Lluís Àlex Oliver té 14 anys, quasi sempre ha jugat a darrera, tècnic i ràpid, treu bé la pilota i juga amb el cap. No molt fort, però està preparat per jugar a cadet.

- Que t'ha paregut la lliga d'enguany?
- Beníssim, hem quedat quarts i ha anat bé. Trob que hem fet una bona campanya.
- Què penses de la temporada que ve i del teu equip?
- L'any que ve podem fer un bon paper. Per això

m'esforçaré.
- Quins projectes tens pel teu futur?
- M'agradaria continuar al CF Sóller.
- Tens al.lota? Està contenta que juguis a futbol?
- Sí. També fa esport.
- Si haguessis d'escollir entre ella i el futbol?
- Intentaria convèncer-la per dur les dues coses.
- Quins estudis fas i com te va?
- Vuitè d'EGB. Me va bé, però sempre podria anar millor.
- Com et trobes al FC Sóller?
- Per ara em trob bé.
- Què opines del teu entrenador?
- No hi ha res a dir.
- Per finalitzar, unes preguntes curtes. Jugar o veure jugar?
- Jugar.
- El teu ídol?
- Romário.
- Un jugador del Sóller?
- Cristian.
- Un entrenador?
- Fabio Capello.
- Un esportista?
- Michael Jordan.
- Cine o televisió?
- Cine.
- A quin equip voldries jugar?
- Al Barça.

L'era d'aquari

Juli Verd

"Con tanto dinero como ganan les jugadores de futbol están amariconados." Benjamín Cáceres.

Subscriu totalment aquestes manifestacions de l'Indio Bravo, que fou el títol que va merèixer en Benjamín quan jugava en el R.C.F. Mallorqueta. No sols compartesc aquesta opinió, sinó que fa molt de temps que em ballava dins el cap esperant l'ocasió d'expressar-la, després d'haver-la llegida a una entrevista a en Benjamín farcida de respostes tan intel·ligents com aquesta, m'anim a dir el perquè de l'efeminament dels jugadors de futbol.

Quan marquen un gol, que per això cobren, se posen histèrics, com si haguessin fet una cosa de l'altre món. Per justificar el mot d'efeminats, direm "com si haguessin fet una nina" o un nin, que totes dues coses son pròpies de les dones. Vaja, que a cada gol se mereixen Cabrera.

Les estadístiques diuen que, entre el gènere humà, hi ha un deu per cent d'homosexuals, per tant hem d'admetre que a cada partit de futbol, comptant l'àrbitre i els banderetes, n'hi toquen dos i mig. Homosexual no vol dir marieta, però el comportament dels jugadors després de cada gol és la gran *mari-conada*, oblidant-se del que fóra més cavallerós i esportiu; que el jugador que ha realitzat el gol topàs els seus palmells oberts amb els del jugador que li ha passat la pilota, i prou. Així ho veim qualque vegada en els partits de bàsquet, trob que aquest és un gest elegant i esportiu.

Què farien si en lloc de marcar un gol haguessin mort un bou com els *toreros*?

Ja que parlem de futbol, vull dir que en Maradona ja fa molt de temps que em va caure del barret i que el consider un indesitjable. L'esportista ha de saber que la droga és incompatible amb la seva professió. I ara ens surt un altre sud-americà que a Barcelona li diuen "Rumàriu", a qui mitja dotzena de gols li han pujat al cap i s'ha cregut que això li dona dret a incomplir els seus compromisos amb el club. Pitjor encara, que a països rics, on impera la misèria, deïfiquin a ximpls (no simples) pernejadors.

L'ESTEL

de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom:

Carrer:

..... D.P.

Població: Tel.:

M'interessa una subscripció:

SEMESTRAL 1.500 PTS

Rebut domiciliari a un banc

Banc:

Direcció:

N.º entitat: N.º suc.:

Compte n.º:

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al

Camí de les Pedreres, 30 - S'Arenal